

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

Är gräset grönare på andra sidan?

- En kvalitativ innehållsanalys av hur debattartiklar framställer konsekvenser av en legalisering av cannabis

Heidi Rees & Kim-Huyen Ngo

Kandidatuppsats (SOPA63)

HT 2020

Handledare: Carina Gallo

Abstract

Authors: Heidi Rees & Kim-Huyen Ngo

Title: Is the grass greener on the other side? A qualitative content analysis of how Swedish debate articles presents consequences of a legalization of cannabis [Translated title].

Supervisor: Carina Gallo

The purpose of this study is to examine how debate articles in Swedish newspapers manufacture the consequences of legalizing cannabis, in two different time periods, 2005 to 2010 and 2015 to 2020. The study is based on a qualitative content analysis of 59 debate articles from five different Swedish newspapers. 26 debate articles represented the first period and 33 debate articles represented the later period. The results have been analyzed through theory and concepts; social constructivism, labeling theory, and social bond theory and previous research. The results of the study showed that the debate regarding legalization of cannabis or not, were mostly the same during these two different time periods. Even though they had different time periods they wanted the same outcome, they argued on the basis of various debates. The first time period debated on the basis of a medical purpose while the later period wanted to reduce gang crime and violence. Despite that we examine two different time periods we could find similarities and differences in the debates. Cannabis advocates believe that the legalization of cannabis could lead to a decrease in gang violence which would relieve policemen's duties. The opponents of legalization worry that fully allowing cannabis on the market would not solve the drug problems but rather make the problems worse. One supposes that the legalization would lead to more social acceptance and normalize the use of cannabis which could raise the numbers of users in early age.

Keywords: cannabis, addiction, legalization, criminalization & consequences.

Förord

Denna uppsats är vårt examensarbete på kandidatnivå i Socialt Arbete vid Lunds universitet. Arbetet har genomförts av Heidi Rees och Kim-Huyen Ngo, under höstterminen 2020.

Tack till!

Alla som har stöttat oss och under denna processen. Framför allt har vi erhållit mycket stöd från nära och kära som har varit enormt viktiga för slutförandet av denna uppsats. Vi vill även tacka varandra för ett gott och givande samarbete. Vi har lyft och stöttat varandra när den ena eller andra har haft det svårt och funnit trygghet i varandra.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	5
1.1 PROBLEMFÖRMULERING.....	5
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	7
1.3 ARBETSFÖRDELNING.....	7
2. KUNSKAPSLÄGE.....	7
2.1 LITTERATURSÖKNING.....	8
2.2 DROGDEBATTENS HISTORIA I SVERIGE.....	8
2.2.1 1960-talet.....	8
2.2.2 1970-talet.....	9
2.2.3 1980-talet.....	10
2.2.4 1990-talet.....	10
2.3 KONSEKVENSER AV ATT LEGALISERA CANNABIS	11
2.3.1 Social acceptans	11
2.3.2 Medicinskt bruk och rekreativt bruk	12
2.3.3 Omstrukturering av resurser inom polisväsendet.....	13
2.3.4 Färre brott.....	14
2.3.5 Dödsfall	15
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	16
3.1 SOCIALKONSTRUKTIVISM, ATT SKAPA ETT PROBLEM	16
3.2 STÄMPLINGSTEORI	17
3.2.1 Avvikare inom stämplingsteorin	18
3.2.2 Stigma inom stämplingsteorin	19
3.2.3 Karriär inom stämplingsteorin	19
3.3 KONTROLLTEORI.....	20
3.3.1 Anknytning inom kontrollteorin.....	21
3.3.2 Övertygelse inom kontrollteorin	21
4. METOD OCH METODOLOGISKA ÖVERVÄGANDEN	22
4.1 METODVAL	22
4.2 URVAL	23
4.3 BEARBETNING OCH ANALYSMETOD.....	24
4.4 METODENS FÖRTJÄNSTER OCH BEGRÄNSNINGAR	27
4.5 TILLFÖRLITLIGHET	28
4.6 FÖRFÖRSTÅELSE.....	30
4.7 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	30
5. RESULTAT OCH ANALYS	31
5.1 DEBATTEN OM EN LEGALISERING AV CANNABIS ÅR 2005–2010.....	31
5.2 DEBATTEN OM EN LEGALISERING AV CANNABIS ÅR 2015–2020.....	37
5.3 LIKHETER OCH SKILLNADER MELLAN TIDSPERIODERNA ÅR 2005–2010 OCH 2015–2020.....	43
6. AVSLUTANDE DISKUSSION	44
7. REFERENSLISTA	47
8. BILAGOR.....	55
8.1 ANALYSSCHEMA	55
8.2 EMPIRLISTA.....	56

1. Inledning

1.1 Problemformulering

I Sverige under 1800-talet var droger aldrig klassificerade som ett socialt problem i en bredare bemärkelse (Edman & Olsson 2014). Det dröjde ända tills år 1960 innan drogmissbruket blev erkänt som ett socialt problem och så har det bestått (ibid.). Cannabis är ett samlingsnamn för olika droger som utvinns från den kvinnliga plantan *Cannabis sativa*, en så kallad hampaväxt. Hasch framställs av växtens kåda medan marijuana består av växtens torkade blomställningar och toppskott av växten (WHO 2016; CAN 2016; NE u.åc). Cannabis är det vanligaste narkotikaklassade preparatet i världen (Cone et al. 2015; WHO 2016; EMCDDA 2018) och så även i Sverige (EMCDDA 2018). All hantering av cannabis i Sverige är idag kriminaliserat (Narkotikastrafflag 1968:64; Folkhälsomyndigheten 2016), det vill säga icke legaliserat. Att legalisera innebär att all hantering som idag är kriminellt skulle bli lagligt, till skillnad från en avkriminalisering som innebär att vissa delar av lagstiftningen upphävs utan att den ersätts med en ny lag (NE u.åb; NE u.åa).

Det har skett snabba förändringar inom ramen för jurisdiktioner kring cannabis runt om i världen de senaste två decennierna (Lewis & Sznitman 2019) som i sin tur har ökat legaliseringsdebatten även i Sverige. Allt fler länder och stater har legaliserat respektive avkriminaliserat cannabis. Lagar och regler tillsammans med normer och vanemönster är det som utgör stommen för vad som är ett accepterat beteende eller inte kring cannabis (Kegö & Leijonmarck 2013). Legalisering av cannabis är ett relativt nytt fenomen, men det börjar uppmärksammas mer genom allt fler studier inom området och i samband med att fler länder har valt att legalisera cannabis. McKee et al. (2018) skriver att en legalisering av cannabis kan möjliggöra större och mer omfattande forskningsstudier kring befolkningens hälsoeffekter av drogen.

År 1968 satte det svenska samhället ner foten och bestämde sig för vilka droger som skulle vara lagliga respektive illegala (Edman & Olsson 2014). Lagen säger att det är straffbart att inneha, överlåta, framställa och förvärva all sorts narkotika (SFS 1968:64). Sedan lagstiftningen infördes har den skärpts flera gånger då missbruksproblematiken i Sverige har ökat. I Sverige började debatten dyka upp mer och mer kring legalisering eller icke legalisering av cannabis som följd av andra länders förändrande narkotikapolitik (Danielsson 2013). Vi hör argument både för och emot en sådan förändring. Framförallt lyfts

konsekvenser som medicinskt bruk, rekreationsbruk, ekonomi och kriminalitet fram som grund för en legalisering (ibid.). Danielsson (2013) skriver att det talas mindre om vilka konsekvenser vi står inför vid en eventuell legalisering i Sverige.

Massmedier sätter ofta agendan i många frågor och medverkar vidare till att sprida värderingar där allehanda problem ofta läggs på individen istället för på större strukturer och system (Danielsson 2013). Lewis och Sznitman (2019) skriver om mediatäckningen av legaliseringen av cannabis. Vidare skriver forskarna att media fokuserar på fördelarna med cannabisanvändningen för individer, samt lyfter fördelaktiga effekter på både individ och samhälle. Fortsättningsvis menar forskarna på att mängden information i media väcker frågor om mediebevakningen, frågor som kan påverka allmänhetens syn och åsikter. Positiva meddelanden från media kan bagatellisera de potentiella fysiska och psykiska skador som är förknippade med cannabisanvändning (ibid.).

Vi ser en problematik kring hur nyhetstidningar framställer konsekvenserna av en legalisering av cannabis i Sverige och vill därför undersöka detta. Vi anser att detta är ett problem som är högst relevant för socialt arbete, då cannabisanvändning börjar bli vanligare. Genom att ha en förståelse samt kunskap kring konsekvenserna av en eventuell legalisering kan vi förstå missbruksproblematiken utifrån olika perspektiv, det vill säga både utifrån individen och samhället och därmed anpassa resurser efter den enskildes behov.

I vår studie kommer termen ”cannabis” användas genomgående i hela arbetet, istället för marijuana, hasch eller andra namn som är inhemska i lokala kulturer. Vi väljer att enbart benämna det cannabis då det inte fyller något syfte att särskilja orden i vår studie.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med vår studie är att undersöka hur debattartiklar framställer konsekvenser av en allmän legalisering av cannabis i Sverige mellan tidsperioderna 2005–2010 samt 2015–2020.

- Vilka konsekvenser framställs, och hur debatteras det kring en allmän legalisering av cannabis i Sverige genom svenska debattartiklar mellan år 2005–2010?
- Vilka konsekvenser framställs, och hur debatteras det kring en allmän legalisering av cannabis i Sverige genom svenska debattartiklar mellan år 2015–2020?
- Vilka likheter och skillnader framträder i debattartiklarna gällande en allmän legalisering av cannabis, i förhållande till de olika tidsperioderna?

1.3 Arbetsfördelning

Studien har skrivits och genomförts av båda författarna. Vi har gjort det huvudsakliga arbetet tillsammans. All text har producerats gemensamt, med undantag för stycket kunskapsläge och teoretiska utgångspunkter som har varit något uppdelade mellan oss. Samtliga delar av studien är trots detta bearbetade av båda författarna och det bör därför inte särskiljas till en ensam författare. Ingen textproduktion har skett som inte har varit i samråd med varandra för att uppsatsen ska hålla en stringens. All insamling av material till studien har skett tillsammans och allt utvalt material till studien har skett i samråd med varandra och diskuterats kontinuerligt under hela arbetsprocessen. Vi har slutligen läst igenom studien tillsammans flera gånger och tillsammans reviderat formalia, begreppsanvändning och övergångar. Vi har med vårt upplägg därmed en väldigt jämn arbetsfördelning som genomsyrar hela studien från början till slut.

2. Kunskapsläge

I detta avsnitt kommer vi inledningsvis att presentera litteratursökningen, hur vi har gått till väga för att finna våra kunskapskällor. Därefter kommer vi att redovisa tidigare forskning relaterat till våra frågeställningar, det vill säga forskning som visar på vilka konsekvenser det finns med att legalisera cannabis.

2.1 Litteratursökning

Den mesta delen av litteratursökningen gjordes i LUBsearch, men vi använde oss även utav Google Scholar, Libris och EBSCOhost i SocIndex med svenska sökord som: "legalisering", "cannabis", "Sverige", "konsekvenser", "hasch", "marijuana", "media", "skador", "sociala effekter", "cannabisrökning", "kriminella miljöer", "debatt", "historia", och engelska sökord som: "legalize", "cannabis", "Sweden", "use", "consequences", "pro cannabis", "harm reduction", "illicit drugs", "drug problems", "non-smoker", "debate" och "exposure".

Sökorden har använts både separat och i kombinationer med varandra. Vidare har vi kollat i de mest använda artiklarnas referenslistor för att hitta fler källor av relevans till vår studie.

Utöver detta har vi besökt och inhämtat böcker från biblioteket som vi anser vara av betydelse och som hör till vårt forskningsområde. Vi har också med hjälp av sökmotorn Google hittat tidigare rapporter som vi anser intressanta för vår studie.

2.2 Drogdebattens historia i Sverige

Drogdebatten är ett socialt problem som konstruerats och har omstrukturerats över tid.

Genom åren har legaliseringsdebatten kring droger skiftat, men det finns återkommande teman i debatten. Exempelvis samhällets makt att styra, social kontroll, bruk i medicinskt syfte, subkultur, marginaliserade grupper med flera (Thörnqvist 2009).

2.2.1 1960-talet

Sverige valde att införa ett förbud mot droger istället för att försöka minska skadan av olagliga droger som spred sig till nya konsumentgrupper. Detta medförde att i mitten av 1960-talet kom debatten igång om hur de istället borde ha hanterat situationen. Ämnet debatterades öppet bland politiker och blev en tävling om makt inom narkotikapolitiken (Goldberg 2004).

Lindgren (1993) menar på att synen på narkotikamissbruket under 1960-talet kan delas in i tre tolkningsramar. Dessa benämns som kontroll- och sanktionsstrategin, vård- och reformsstrategin samt legaliseringsstrategin.

Lindgren (1993) skriver vidare att kontroll- och sanktionsstrategin ser på missbruket i förhållandet till tillgången och efterfrågan i samband med statens misslyckade kontroll. Syftet var att göra narkotika svåråtkomligt. Narkotikan framställdes som ett hot mot samhälle och

individ, och behövde bekämpas till varje pris. Synen på narkomanen koncentrerades kring moraliska aspekter och förknippades med våld, bedrägeri och ansvarslöshet. Samtidigt liknades missbruket vid en epidemi som samhället behövde bekämpa.

Vård- och reformsstrategin utmanade kontroll- och sanktionsstrategin genom att framställa narkomanen som offer. Vård- och reformsstrategin ser på missbrukaren som en individ som upplever missanpassning och vantrivsel i livet som inte allt för sällan uppkommit utifrån sociala missförhållanden under uppväxten. Missbruket var ett symptom på olika bakomliggande faktorer. Konsekvenserna av missbruket ansågs i första hand påverka individen och samhället i andra hand. Missbrukaren betraktades som ett offer genom sitt sociala utanförskap som tvingades in i kriminalitet. Vård- och reformsstrategin framställde missbruk som socialmedicinskt, det vill säga sambandet mellan sociala förhållanden och människans hälsa. Missbruk skulle behandlas som en sjukdom och erbjudas vård utifrån det (ibid.).

Lindgren (1993) skriver vidare att legaliseringsstrategin uppkom för att motverka att unga vänder samhället ryggen i protest mot att inte ha rätt att bestämma över sitt eget liv. Ungdomarna under denna period sökte andra tillflykter än television, piller och alkohol. Inom legaliseringsstrategin började det istället att pratas om de hallucinogena drogernas positiva verkan. Det användes inte medicinska eller kontrollerande aspekter, utan faktorer som lyfte fram ruset av drogen som väg till inre världar och upplevelser.

Goldberg (2004) skriver att det preventiva arbetet syntes i debatten framförallt i form av före och efterbilder på missbrukare som skulle väcka en rädsla för döden för de unga. Vidare skriver forskaren att skrämselfpropaganda i form av skräckhistorier och varningar om vad som kan ske vid bruk av droger, har liknande karaktär än i dag.

2.2.2 1970-talet

Thörnqvist (2009) skriver att under 1970-talet debatterades det om att det behövdes hårdare tag mot droger, det vill säga en ökad repressivitet. Under denna tidsperiod fanns en mindre tolerans mot droger i jämförelse med 1960-talet. Vidare skriver forskaren att 1970-talets debatter präglades av hur en typisk missbrukare konstruerades av samhället. Fokus låg på hur en socialt utslagen individ behövde stöd för att kunna rehabiliteras. Vidare fördes debatten om

huruvida dessa missbrukare skulle ses som rationella människor och omöjliga att nå fram till. Fortsättningsvis skriver forskaren att det fanns livliga debatter under 1970-talet om möjliga orsaker till missbruket som gick hand i hand med en tydlig kritik mot samhällets sätt att hantera drogproblematiken (ibid.). I slutet av 1970-talet präglades debatten av politiker med ett främsta mål, "ett drogfritt samhälle" (Regeringens Proposition 2002).

2.2.3 1980-talet

Thörnqvist (2009) skriver att under 1980-talet börjar det talas om en kriminalisering av eget bruk samt olika vårdfrågor. Det blev en tydligare positionering än under 1970-talet. Det började skapas starkare debatter där det syntes två olika falanger. De som förespråkade en kriminalisering och de som tog avstånd från ett sådant förhållningssätt. Bilden av droger debatterades nu som ett allvarligt socialt problem. Vidare skriver forskaren att under 1980-talet debatterades det även kring att narkotikaproblemet definierades nu även som ett anhörig- eller familjeproblem. Detta menar forskaren ledde debatten vidare kring hur ungdomar skulle hindras från att använda droger. Att använda droger konstruerades i debatten som en allvarlig moralisk överträdelse (ibid.). Vidare skriver forskaren att under 1980-talet handlade debatten om droger inte längre om hur samhället skulle förändras utan om hur samhället skulle stoppa drogerna (ibid.).

2.2.4 1990-talet

Utmärkande i drogdebatten under 1990-talet var huruvida Sveriges narkotikapolitik kom till att påverkas av ett medlemskap i Europeiska Unionen (EU). Debatterna handlade om ifall Sverige behövde försvara sig mot hot om en legalisering av vissa droger, då andra länder i EU hade en mindre strikt narkotikapolitik (Thörnqvist 2009). Det debatterades även under 1990-talet om förverkligande av en straffhöjning vid narkotikabruk och innehav, samtidigt som motståndare till förbudspolitiken inte fick utrymme i debatten (ibid.). Goldberg (2004) skriver vidare att genom att inte låta motståndare till förbudspolitiken ta plats i drogdebatten hade staten en tro om att förbjudandet var en lämplig åtgärd för att hålla olagliga droger borta från Sverige.

2.3 Konsekvenser av att legalisera cannabis

2.3.1 Social acceptans

Social acceptans är en konsekvens av en legalisering av cannabis. Social acceptans innebär hur individen blir bemött av samhället som cannabisbrukare beroende på vilket syfte de brukar cannabis för samt vilka följder det får för individen, samhället och dess anhöriga (Kegö & Leijonmarck 2013; D'Amico et al. 2020; Goldberg 2012; Knutsche 2010). Genom att titta på de vanligaste sociala och samhällsliga faktorer som påverkar i vilken utsträckning personer börjar bruka cannabis syns olika faktorer. Faktorer som tillgänglighet, hur tidigt individen börjar bruka tobak och alkohol samt de normer som råder i det sociala sammanhanget (EMCDDA 2018). Utöver detta möter vi normer, vanemönster, formella lagar och regler. Dessa sätter mallen för vad som är ett accepterat beteende. Precis som viljan att få tillhöra grupper är även faktorer som genetiskt arv, uppfattningen om cannabis skadeeffekter, tillgänglighet och pris avgörande för valet av att börja bruka cannabis (Kegö & Leijonmarck 2013).

D'Amico et al. (2020) skriver att den snabba expanderingen av legalisering av cannabis har resulterat till att attityder har förändrats genom cannabismedlets täthet och användningsmönster. Forskare har kunnat se förändringar i konsumtionsmönster, tillgänglighet, priser, produktsortiment samt mottagligheten för användningen. Detta gäller främst bland de medicinskt legaliserade delstaterna, respektive de som inte har legaliserat cannabis (ibid.). Legalisering av cannabis för rekreativt bruk har lett till ökad social acceptans, mindre skam och skuld från omgivningen (D'Amico et al. 2020; Parnes, Smith & Conner 2018).

Enligt Goldberg (2012) har högkonsumenter av cannabis oftast svårt att se någon positiv framtid för egen del. Därför lever de för stunden och deras tänkande och handlande präglas vanligtvis av korta perspektiv. Mår de dåligt och röker cannabis upplevs en tillfällig lindring och ger brukaren en flytkänsla. Goldberg (2012) skriver vidare att problematiska storkonsumenter har mycket säregna livserfarenheter från tiden innan de började med drogen. Detta beror ofta på att de har haft negativa livserfarenheter och att de står utanför samhället, samt att de känner sig sämre än andra människor. Goldberg (2012) menar att genom att legalisera cannabis undviker samhället att stämpla samt skam belägga individer som brukar cannabis.

Knutsche (2010) skriver att en legalisering av cannabis synnerligen kan leda till normalisering och främja användning hos unga och unga vuxna, liksom andra utsatta individer. Genom en social acceptans har Knutsche (2010) sett att cannabisanvändningen har ökat bland ungdomar framför allt i skolor. McKee et al. (2018) skriver att förutom lagliga vägar för att begränsa cannabisanvändandet kommer utbildningar och preventionsarbete att vara nödvändig för att öka medvetenheten om cannabis, liksom potentiella hälsoeffekterna av den. Med en legalisering av cannabis kan användandet normaliseras (ibid.).

2.3.2 Medicinskt bruk och rekreativt bruk

Forskning har visat att en konsekvens av att legalisera cannabis är läkemedelseffekten. Läkemedelseffekten innebär att kunna lindra sjukdomssymptom men samtidigt riskera att utveckla ett beroende eller utsätta passiva brukare för skador (Kegö & Leijonmarck 2013; McKee et al. 2018). Enligt D'Amico et al. (2020) var Kalifornien en av de första staterna som fick igenom en omfattande medicinsk legalisering av cannabis år 1996. Sedan dess har flera delstater i USA tagit efter av legaliseringen av cannabis för medicinskt syfte och 11 delstater har dessutom legaliserat innehav och försäljning av cannabis för de som är 21 år och äldre (ibid.).

Enligt Kegö och Leijonmarck (2013) finns det delstater i USA där medicinsk cannabis skrivs ut av läkare för patienter som lider av smärta, nedsättningar i rörelseförmåga, spasticitet, illamående och grön starr. FN:S narkotikakonventioner erkänner att narkotiska preparat har medicinska egenskaper (ibid.). Det finns bevis för terapeutiska effekter av cannabis under vissa förhållanden såsom kronisk smärta, kräkningar, multipel skleros och smärtlindring för HIV/AIDS-patienter. Cannabis kan stimulera aptiten hos patienter som genomgår cellgiftsbehandlingar samt ha en lugnande inverkan. Vissa röker cannabis i terapeutiska syften, då de upplever bättre mående samt kan lindra olika åkommor (Y. Shi et al. 2019; Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017; Cerdáa et al. 2012; Delling et al. 2019).

McKee et al. (2018) skriver att trots den vanliga missuppfattningen att cannabis är naturligt och ofarligt har flera skadliga hälsoeffekter upptäckts vid långvarig cannabisanvändning. McKee et al. (2018) hävdar att det är viktigt att erkänna att vissa individer konsumerar cannabis för att hantera underliggande hälsotillstånd, men att exponering för medicinsk cannabis medför liknande hälsorisker för de som brukar cannabis som en rekreation. En

legalisering kan resultera till att antalet passiva rökare som exponeras ökar och måste tas i beaktning. Vid en lagstiftning med legalisering av cannabis krävs ett samarbete med olika verksamheter och kommuner för att kunna utveckla en politik som skyddar allmänheten från passiv rökning i form av cannabisrök och ånga från vaping (ibid.).

McKee et al. (2018) skriver att det är viktigt att bygga på framgångarna med befintliga rökfria program och överväga policys som skyddar allmänheten från passiv cannabisexponering, med tanke på att cannabisanvändningen i allmänhet kan öka efter en legalisering. Enligt Frazer et al. (2016) har länder som inte har legaliserat cannabis visat att passiva rökare är färre och har bättre hälsoresultat i jämförelse med de som har legaliserat cannabisanvändandet. Frazer et al. (2016) skriver att det är viktigt att skydda de som inte röker från de skadliga hälsoeffekterna av passiv rökning och att det är viktigt att det finns forum för att hjälpa människor som vill sluta med sitt missbruk.

2.3.3 Omstrukturering av resurser inom polisväsendet

En annan konsekvens av att legalisera cannabis innebär att polisens resurser kommer att transformeras. Polisen kommer gå från att lagföra cannabisanvändare på den illegala marknaden till att ha mer kontroll över skatteintäkter samtidigt som cannabis får en ökad social acceptans istället för oproportionerliga fängelsestraff (Dyer 2018; Reddon et al. 2020; Cerdáa et al. 2012). Dyer (2018) skriver att målet med att legalisera cannabis är för att driva bort den illegala cannabismarknaden. Den svarta marknaden av cannabis i Colorado har minskat sedan legalisering år 2014. Dessutom skriver Reddon et al. (2020) att sedan legaliseringen och avkriminaliseringen av cannabisanvändning i Vancouver har polisen inte behövt åtala någon för personligt cannabisinnehav eller användning. Det finns områden i Vancouver med höga nivåer av narkotikarelaterade skador, inklusive överdos och HIV-överföringar, liksom marginalisering och kriminalisering. Det har dock minskats sedan år 2018, då Vancouver legaliserade cannabisbutiker och användning för rekreativ bruk (ibid.).

Legaliseringsförespråkare ställer oftast alkohol och cannabis i jämförelse. De poängterar det inkonsekventa med att samhället tillåter alkohol och tobak som har en rad välkända skadeverkningar, som cannabis inte har (Kegö & Leijonmarck 2013). Eriksson och Olsson (2001) skriver att alkohol är lagligt och konsumeras av majoriteten av befolkningen, medans cannabis är olagligt och konsumeras av ytterst få. Konsekvenserna av båda bruken kan

emellertid vara lika förödande och resultera i kriminella handlingar. Frågan om legaliseringsförespråkare ställer sig är varför samhället vill lagföra cannabisrökare, men inte lagföra de som dricker alkohol eller röker tobak (ibid.). Lachenmeier och Rehm (2015) skriver att många EU-länder är för en striktare lagstiftning när det gäller olagliga droger än vad de är med alkohol och tobak, motiveringen är att olagligt narkotikabruk ses som allvarligare och ett betydligt större samhällsproblem.

Enligt Cerdáa et al. (2012) kan en statlig legalisering av cannabis ge en mer övergripande kontroll av brott, skatteintäkter från försäljning av cannabis och minskade kostnader för straffrättsliga system. Forskarna menar vidare på att det kan ge en minskning av oproportionerliga fängelsestraff för innehav av små mängder cannabis (ibid.). Kegö och Leijonmarck (2013) menar att risken för att dömas för narkotikabrott skulle minskas samtidigt som den sociala acceptansen kring cannabisanvändning skulle öka.

2.3.4 Färre brott

Lägre kriminalitet är en annan konsekvens av en legalisering av cannabis. Cannabis köps och säljs på en illegal marknad som är straffbart och helt utan några garantier. Förutom att det även är ett skattebrott genererar affärerna konflikter mellan båda parter (Husak & De Marneffe 2005; BRÅ 2019). Nederländernas avkriminalisering har resulterat till ökad tillgänglighet, bland annat i form av coffee shops. Trots detta visar statistik att Nederländerna har samma mängd konsumenter som Sverige (Goldberg 2005). Husak och De Marneffe (2005) skriver att det oftast kan länkas samman olika typer av brott till cannabisanvändandet och en av de typerna kallar de för systemisk. Det vill säga att, brotten som begås under den kategorin är för att cannabis är en olaglig drog som köps och säljs på den svarta marknaden. Om något går fel finns det ingen konsumentombudsman eller några rättsinstanser att vända sig till, de menar på att det kan vara det som ligger till grund för mer våldsamt och gängkriminalitet. Motsägelsefullt hävdar de att en striktare narkotikapolitik kan leda till en mer lönsam marknad. Dessa systemiska brott angående cannabis skulle därför sannolikt minska drastiskt om cannabis hade legaliserats. Husak och De Marneffe (2005) skriver att en avkriminalisering kan ge en större förståelse för vilka brottsliga effekter drogen har.

Greenwalds (2009) studie visade att avkriminalisering i Portugal i form av all narkotika, inklusive heroin och kokain visade att denna åtgärd inte hade större effekter på de som

konsumerar drogerna. Portugal är en av de länder som har lägst drogkonsumtion trots avkriminalisering. Hughes och Stevens (2010) understryker i sin utvärdering av Portugals narkotikapolitik gällande avkriminalisering för innehav och konsumtion av legala droger inte behöver betyda en ökning av drogrelaterade brott, men de skriver också att den inte heller eliminerar alla drogrelaterade problem.

BRÅ (2019) gjorde intervjuer med gängkriminella där de menar på att det inte är några problem med att få tag på cannabis, men att det är försäljningen som upplevs som problematiskt och kan leda till kriminalitet. Respondenterna menar på att det finns en konkurrens på den svarta marknaden, bland annat kring positioner och kunder som kan ge upphov till konflikter. Narkotikamarknaden upprätthålls genom att det finns aktiva säljare med tillgångar men också genom att det finns en efterfrågan på marknaden (ibid.).

2.3.5 Dödsfall

Även dödsfall är en konsekvens av en legalisering av cannabis. Vissa forskare menar på att en legalisering kommer öka dödsfallen som är relaterade till cannabis samtidigt som andra forskare menar på en motsatt effekt (WHO 2016; Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017; Reddon et al. 2020; McKee et al. 2018). Cannabisförespråkare brukar hävda att det är relativt ofarligt för hälsan att röka cannabis i jämförelser med andra olagliga droger som injektionsdroger, opioider såsom amfetamin, heroin och fentanyl (WHO 2016; Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017; Reddon et al. 2020). Enligt Reddon et al. (2020) har cannabisanvändningen visat ett minskat drogsökande, samt en minskning av opioidrelaterade dödsfall med 6,5 % i Colorado. Flera forskare säger att utgångspunkterna för att cannabis hävdas vara ofarligt är för att ingen människa har uppgetts ha dött till följd av en överkonsumtion av cannabis (Reddon et al. 2020; Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017).

Gable (2004) skriver att tetrahydrocannabinol (THC) som är en av många egenskaper i cannabis, ger effekten av ruset. Dosen THC som behövs konsumeras för att uppnå dödlig nivå är hög. Slutsatser utifrån djurexperiment har forskare kommit fram till att för att nå dödligheten behövs det konsumeras mellan 15 g (ibid.) och 70 g (Lachenmeier & Rehm 2015). Detta är en större mängd cannabis än vad en storkonsument skulle konsumera under en dag (Gable 2004).

Enligt WHO (2016) finns inga rapporter om dödlighet i överdosering av cannabis. Det finns en osäkerhet kring styrkan eller kausaliteten i exempelvis huruvida cannabis ensamt orsakar dödlig lungcancer (McKee et al. 2018; Kegö & Leijonmarck 2013). Enligt Kegö och Leijonmarck (2013) gjordes en studie i Vancouver där det inte finns någon ökad risk för lungcancer vid enbart cannabisanvändningen, utan uppstår främst vid blandning med tobak.

Kegö och Leijonmarck (2013) förklarar vidare att en del cannabisförespråkare förnekar att det går att bli beroende av cannabis. Andra bagatelliserar cannabisberoende som endast ett psykologiskt beroende, som kan förklaras som ett vanemönster utan ett egentligt sug efter drogen. Delling et al. (2019) skriver att psykiska störningar av cannabisanvändning kan resultera till skador och dödsfall i form av bilolyckor. Det finns likväl inget samband som tyder på att detta är på grund av att de har legaliserat för rekreativ bruk. Efter legalisering av cannabis år 2012 i Colorado kunde staten se en förändring i sjukvårdsutnyttjande. Det var inte lika många som sökte vård efter en tillåtelse av rekreativ bruk (ibid.).

3. Teoretiska utgångspunkter

I följande avsnitt kommer studiens teoretiska utgångspunkter att presenteras. Vi har anlagt ett socialkonstruktivistiskt perspektiv då den är tillämpningsbar för att beskriva hur svenska debattartiklar framställer konsekvenser av en legalisering av cannabis. Genom att skildra hur konsekvenserna framställs på individ- och samhällsnivå kommer vi att visa hur de bakomliggande sociala konstruktionerna av narkotikabruk som ett socialt problem framställs. Vi har valt att utgå ifrån socialkonstruktivismen, stämplingsteorin samt kontrollteorin. Dessa kan ställas i relation till vår empiri, och ge oss en möjlighet att förstå hur argumenten för en legalisering framställs i debattartiklarna samtidigt som det socialkonstruktivistiska perspektivet visar hur någonting skapas, exempelvis ett problem. Inom stämplingsteorin har vi valt att använda oss av begreppet: stigma, avvikare och karriär. Inom kontrollteorin har vi valt att använda följande begrepp: anknytning och övertygelse.

3.1 Socialkonstruktivism, att skapa ett problem

Utgångspunkten inom socialkonstruktivismen är att vi tillsammans i en social överenskommelse skapar verkligheten. Denna verklighet är ständigt i en omförhandling hur den ska se ut (Jönson 2010). Socialkonstruktivismen som ett kritiskt perspektiv handlar om att

upptäcka något som på ytan verkar vara naturligt men inte är det ifall det utforskas djupare. Det är snarare ett problem skapat av komplicerad social påverkan (Barlebo Wenneberg 2010). Språket är en social konstruktion som skapats gemensamt. Språket är därmed också en uppfattning av och kunskapen om verkligheten (ibid.). Vidare skriver Bergström och Boréus (2018) att språket används som en möjlighet för att kunna uttrycka tankar och idéer. Socialkonstruktivismen menar att människan använder språket vidare i sociala relationer till andra för att exempelvis uttrycka åsikter eller information. Bergström och Boréus (2018) fortsätter förklara att språket blir därmed inte bara en reflektion utan används även som en handling.

Jönson (2010) skriver att det finns anspråksformulerare som lyfter problemet, det vill säga problemets karaktär, avgränsning, orsaker och så vidare utifrån olika intresseinriktningar. Blumer (1971) skriver att alla ekonomiska, sociala eller hälsomässiga missförhållande inte automatiskt blir ett problem. Det är snarare att konstruktionen av ett problem är en selektiv process med en hård konkurrens där endast ett fåtal av de sociala problemen får fäste. Blumer (1971) skriver vidare att det är först när problemet fått fäste som det lyfts upp till en offentlig diskussion. Blumer (1971) lyfter fram arenor som massmedia, lagstiftande församlingar med flera som anspråksformulerare. Nu är det upp till problemets intressenter att ge efter eller kompromissa om huruvida problemet ska vidtas och med vilka åtgärder.

3.2 Stämplingsteori

Stämplingsteorin utgår från att samhället skapar lagar, regler och normer för att upprätthålla en ordning. När en individ frångår ordningen stämplas individen som avvikande. Genom att ingen vill stämplas som avvikande från lagar, regler och normer upprätthålls därmed ordningen för de övergripande i samhället (Becker 2006). Herbert Blumer (1971) myntade begreppet symbolisk interaktionism. Interaktionismen menar på att saker behöver ses dualistiskt, det innebär att individ och samhälle, inre och yttre, subjekt och objekt måste ses tillsammans då dessa utgör en helhet (Hilte 1996). Det vill säga, människor formas i samspel mellan individer och omvärlden. I början av 1960-talet väcks begreppet till liv och det blir en betoning på samspelet mellan individ och omvärld samt dess konsekvenser för individens självkänsla och självbild (Becker 2006). Detta utvecklar Becker (2006) och skapar därmed Stämplingsteorin. Stämplingsteorin utgår från att en avvikelse skapas utifrån andra. Exempelvis lagar och regler gör att samhället reagerar på en individ som avviker från dessa.

Därmed kan den politiska makten avgöra villkoren för vilka som ska stämplas och ses som avvikare (ibid.)

En kritisk aspekt inom stämplingsteorin är att forskning visar på att behandling för kriminella som består av kontroll och straff ökar risken för stämpling och inte tycks ha någon negativ effekt på fortsatt brottslighet (Cullen & Jonsson 2014). En annan kritisk aspekt inom stämplingsteorin är att den inte tar hänsyn till individers förutsättningar, eller livshistoria samt levnadsvillkor innan de blivit stämplade (Hilte 1996). Det är därmed inte tydligt huruvida stämplingen i sig gör att det avvikande beteendet förstärks (Gidden 2014). Personer som sitter i fängelse träffar övergripande bara andra kriminella, vilket ger möjligheten att ta del av nya brottsrelaterad information (ibid.).

3.2.1 Avvikare inom stämplingsteorin

Becker (2006) förklarar att en avvikare inom stämplingsteorin innebär övergripande att någon måste avvika från en konstruerad överenskommelse. Vidare behöver avvikandet uppmärksammas och bli erkänt som en handling som måste göras något åt. Enligt Becker (2006) är en avvikelse en offentligt markerad överträdelse och ses som ett resultat av ett handlande. Fortsättningsvis menar teoretikern att för att kunna åstadkomma en avvikelse, måste någon ha skapat en lag eller regel då dem inte uppkommer per automatik, detta gör att en handling sedan kan identifieras som avvikande. Genom att någon avviker från regeln blir regeln handlingskraftig i vid bemärkelse (ibid.)

Becker (2006) skriver vidare att en avvikelse också är gynnsam i en snävare bemärkelse. När regler är konstruerade måste de sedan tillämpas på mer specifika personer, för att den abstrakta kategorien som skapats av reglerna ska kunna befolkas. Detta innebär enligt Becker (2006) att avvikaren måste upptäckas, identifieras, gripas och dömas. Vidare menar Becker (2006) att genom detta stämplas personen som annorlunda och avvikande. Oftast tillfaller denna uppgift professionella övervakare, exempelvis polis, som genom befintliga regler skapar avvikare vilket samhället sedan betraktar som utanförstående. Hilte (1996) skriver att Becker skiljer mellan själva regelbrottet och stämplingen. Ibland är även stämplingen ömsesidig, genom att individer som stämplats inte ser sig själv som de avvikande då de har skapat ideologier som rättfärdigar deras beteende och ser det som att andra har fel (ibid.).

3.2.2 Stigma inom stämplingsteorin

Goffman (2011) skriver att stigmatisering inom stämplingsteorin innebär att på olika grunder bli placerad i olika statuspositioner. Statuspositionerna kan variera under livet beroende på levnadssätt. Teoretikern tar upp tre olika arters stigma. Den första arten benämns som kroppsliga missbildningar av olika slag. Med detta menas missbildningar av både yttre och inre karaktär. Den andra arten innebär fläckar på den personliga karaktären och innebär viljesvaghet, förrädiska trosföreställningar, psykiska rubbningar eller olika lidande som resultat av exempelvis fängelsevistelse, homosexualitet eller narkotikamissbruk. Den tredje arten förklarar teoretikern som stambetingande stigma. Det vill säga att något går från generation till generation och att samhället behandlar de som en enhet. Vidare menar teoretikern att stämplingsteorin innebär att, individer som bär på ett stigma, vars är osynligt för ögat, försöker gömma sin misskrediterande egenskap (ibid.). Hilde (1996) menar på att avvikaren försöker att medvetet eller omedvetet gömma sin verkliga identitet. Stämplingen skulle nämligen göra att avvikaren skulle flyttas från en högre statusposition till en lägre (ibid.).

3.2.3 Karriär inom stämplingsteorin

Becker (2006) förklarar att karriär inom stämplingsteorin som en process i olika steg. Processen börjar med en avvikelse som oftast är omedveten, som i sin tur föder nya avvikande handlingar som till sist resulterar i att individen inte kan ta sig ur denna onda spiral. Ofta eskalerar det och individen har kanske förlorat familj och arbete under processen och känner nu en samhörighet med andra likasinnade avvikare. Vidare skriver teoretikern att begreppet karriär myntades främst för att beskriva en individs rörelse från en position till en annan i ett yrkessystem. Idag kan det användas för att skilja mellan olika resultat i karriären och baseras inte enbart på framgångsfrågan. Fortsättningsvis skriver teoretikern att karriär kan likaväl användas när avvikande individer studeras (ibid.).

Becker (2006) beskriver karriär som en process i flera steg där individen börjar med ett avvikande beteende. Karriären inom stämplingsteorin börjar med att en individ bryter mot en regel genom sitt handlande och fortsätter tills individen har letts bort från konventionella livsbanor. Oftast är handlandet i början omedvetet, men det finns en drivkraft bakom beteendet, exempelvis från en subkultur. Det som dock sker i processen är enligt teoretikern att individen blir indragen i diverse institutionella rutiner som gör att individen måste fortsätta

tillämpa beteendet då andra faktorer blivit så påverkade att de skulle få negativa konsekvenser om individen inte fortsätter med sina handlingar. Enligt teoretikern innebär detta inom stämplingsteorin att många individer lyckas hålla tillbaka sina impulser då avvikelser skulle innebära exempelvis förlust av jobb, familj eller rykte, till skillnad från individer som fritt kan följa sina impulser. Vidare förklarar teoretikern att anledningen till att vissa individer kan följa dessa fritt kan förklaras genom att individen under uppväxten inte har skapat allians med samhället, inte har ett rykte att försvara eller jobb att förlora som en konsekvens av sitt handlande. Ett sista steg i karriären är rörelsen in i en organiserad avvikargrupp som har stark effekt på personens självbild (Becker 2006). Enligt teoretikern har de alla en gemenskap som avvikare. Individerna delar samma öde, problem och synsätt om hur världen är och hur den ska hanteras. Inom stämplingsteorin skapar detta en avvikaridentitet och en känsla av samhörighet (ibid.).

3.3 Kontrollteori

Kontrollteorin utgår ifrån att individer har sociala band som relationer, normer och värderingar som gör att vi håller oss till ordningen. Med svaga band sänks självkontrollen och påverkar individens beteende negativt (Hirschi 2002). Travis Hirschi (2002) utvecklade kontrollteori då han ansåg att äldre teorier kring kriminalitet behövde förnyas. Hirschi (2002) menar att om individer ska följa samhällets övergripande normer och lagar är de sociala banden en grundläggande faktor. Vidare menar Hirschi (2002) att inom kontrollteorin blir de sociala banden som anknytning, övertygelse och skyddsfaktorer mot kriminalitet. Det är alltså individens relationer, normer och värderingar som påverkar hur de ställs till samhället och dess lagar. Hirschi (2002) förklarar kontrollteorin som ett samhällsresultat av sociala band, hur vissa individer lättare kan anpassa sig till samhällslivet medan andra saknar denna förmågan på grund av bristande sociala band. Intresset flyttas från brottsligheten till dess orsaker istället (Lilly, Cullen & Ball 2018).

Hirschi (2006) utvecklar senare sin kontrollteori vidare och kallar den självkontrollteorin. Taylor (2001) har studerat och kritiserat Hirschis kontrollteori och menar på att sociala band förändras över tid och därmed människors kriminalitet också. När de sociala banden försvagas ökar kriminaliteten och tvärtom. I den nya teorin om självkontroll är individens avvikande beteende statistiskt. Vidare menar Taylor (2001) att detta gör teorierna djupt inkompatibla då skiljelinjen ligger i människans natur. Med detta menas att låg självkontroll

föds individen med, och förändras inte över tid även om de sociala banden förändras. Hirschi (2006) försvarar kritiken med att låg självkontroll är inget människan föds med, utan påverkas av socialiseringsprocessen.

3.3.1 Anknytning inom kontrollteorin

Hirschi (2002) förklarar att anknytning är det första begreppet inom kontrollteorin och ger en beskrivning av anknytning i form av individens förhållande till familj och samhälle. Individer med stark anknytning löper mindre risk för att hamna i kriminalitet. Fortsättningsvis skriver teoretikern att ju starkare band en individ har ju större är sannolikheten att de väljer bort en kriminella handlingar. Teoretikern förklarar vidare att anknytning inom kontrollteorin innebär att individer som saknar starka band till familj och samhälle ofta söker sig till andra grupper som kan fylla dessa tomrum och barnen som inte har starka band kommer inte kunna utveckla någon känsla för moraliska lagar eller regler (ibid.). Anknytningen visar hur starka band, samt mottaglighet för andra är för att kunna känna av deras känslor, samt deras uppfattningar (Hilte 1996). De flesta brott begås tillsammans med vänner enligt Hirschi (2002) och lyfter därmed vikten av hur vänner påverkar huruvida regler och lagar följs. Individer med bra självförtroende och vänner med liknande sociala band minskar risken för kriminalitet.

3.3.2 Övertygelse inom kontrollteorin

Övertygelse inom kontrollteorin handlar om att ha en tro för lagar och regler som råder i samhället samt att ha mål i livet. Genom att ha mål i livet minskar risken för ett avvikande beteende samt respekten för lagar och regler. Samtidigt minskar risken för avvikande beteende hos individer som har en tro för rättsväsendet (Hirschi 2002). Övertygelse handlar om att genom att tro på de konventionella värderingar och normer som råder, minskar risken för ett avvikande beteende (ibid.). Hirschi (2002) förklarar detta inom kontrollteorin som att de individer som har en negativ inställning till de lagar och normer som råder i samhället vill gärna neutralisera dem och därmed lösgöra sig från de sociala banden. Övertygelse innebär att lagar ska vara väl etablerade i samhället och uppfattas som bra. Hirschi (2002) skriver fortsättningsvis att inom kontrollteorin anses människor som värdesätter rådande lagar och normer samt har förtroende för rättssystem och polisväsendet också ha starka sociala band till familj, skola och arbete. Däremot har de som har brist på respekt gentemot lagen, också brist på respekt mot rättsväsendet och polisväsendet och tvärtom. Detta gör i sin tur att de är mer benägna att riskera ett avvikande kriminellt beteende (ibid.).

4. Metod och metodologiska överväganden

Vi kommer i detta avsnitt redogöra för våra metodologiska överväganden samt tillvägagångssätt. Vi kommer här presentera vårt val av metod och därefter vårt urval. Fortsättningsvis kommer vi presentera vårt genomförande av studien och en redovisning av vår analysmetod kommer att läggas fram. I detta avsnitt kommer vi även lyfta fram en metoddiskussion kring studiens förtjänster samt begränsningar. Avslutningsvis diskuteras tillförlitlighet, trovärdighet samt vår förförståelse av ämnet.

4.1 Metodval

Denna uppsats är baserad på en kvalitativ innehållsanalys av 59 debattartiklar från fem nyhetstidningar i Sverige; Aftonbladet, Expressen, Dagens Samhälle, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet. Med en debattartikel avser vi en argumenterande text där skribenten tar ställning till ett problem och försöker övertyga andra att hålla med (Skolverket 2020). En kvalitativ ansats utgörs av ett tolkande synsätt, där forskaren vill undersöka hur individer eller ett samhälle uppfattar sin verklighet (Bryman 2018; Ahrne & Svensson 2015). Valet av metod grundar sig utifrån att vi ville ha en teoriutvecklande kunskap av vår studie som kändes relevant, korrekt, samt intressant belyst utifrån våra forskningsfrågor (Lind 2014). Eftersom vi i vår studie intresserar vi oss för att förstå hur svenska debattartiklar framställde konsekvenser av en legalisering av cannabis i Sverige, ansåg vi att en kvalitativ ansats kunde ge oss en bredare bild, flera dimensioner och nyanser på det vi ville undersöka (Bryman 2011; Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015).

Genom en innehållsanalys kunde vi studera textens beståndsdelar på olika nivåer och kunde även ställa frågor till vår empiri exempelvis vad som händer i texten eller hur texten skapar en betydelse för oss (Ledin & Moberg 2010). Ytterligare kunde vi titta på hur våra debattartiklar samspelade med varandra och hur de följde vissa sociala regler (ibid.). Vi var intresserade av hur nyhetstidningarna framställde konsekvenser med en legalisering av cannabis och ifall det har skett förändring mellan åren, och i så fall på vilket sätt det har förändrats. Vår innehållsanalys är inriktad på att få en bild av det påtagliga innehållet i de teman som vi var intresserade av, eller vad det hela uppenbarligen handlar om (Bryman 2011). Vi anser att en kvalitativ innehållsanalys uppfyller syftet i vår studie och kan svara på våra forskningsfrågor.

4.2 Urval

Studien är baserad på en kvalitativ innehållsanalys bestående av debattartiklar från nyhetstidningar mellan tidsperioderna 2005–2010 samt 2015–2020. Av våra 59 debattartiklar, var 26 stycken från den tidigare tidsperioden respektive 33 från den senare. Den senare perioden hade ett betydligt större utbud av debattartiklar kring en legalisering eller icke legalisering av cannabis, medan det var svårare att hitta artiklar från den första tidsperioden. Då vi ville få en jämn fördelning av debattartiklarna från de två olika tidsperioder fick vi begränsa antalet från den senare tidsperioden, då det fanns ett större utbud kring debattartiklarna.

Vi valde våra nyhetstidningar utifrån att vi ville få en politisk spridning i vår empiri. Aftonbladet (2020) beskriver sig själv som “oberoende socialdemokratisk” och att nyhetsredaktionen inte har någon politisk färg. Expressen (2017) beskrivs som en liberal tidning. Björklund (2019) beskriver Dagens Samhälle som en opolitiskt bunden tidning. Karlsson (2015) skriver att Göteborgs-Posten skrivs utifrån en liberal idégrund och inte alltid behöver vara politiskt korrekt. Eiken (2019) beskriver Svenska Dagbladet som numera opolitiskt obunden.

I vår undersökning valde vi att använda oss av ett målstyrt urval som innebar att olika kriterier valdes ut på förhand med målet att de skulle kunna besvara våra forskningsfrågor (Bryman 2011). Med hjälp av ett målstyrt urval kunde vi som analytiker se till att de utvalda texterna skiljde sig från varandra och speglade en variation och olika argument kring en legalisering eller inte i Sverige (Bryman 2018). Kriterierna i vår urvalsprocess vi utgick ifrån är:

- Debattartiklar skulle förhålla sig till åren 2005–2010 samt 2015–2020
- Debattartiklarna skulle innehålla argument kring konsekvenser av en legalisering av cannabis i Sverige
- Nyhetstidningen skulle ha en räckvidd på minst 350 000 läsare
- Debattartiklarna skulle innehålla minst 150 ord

Vi valde dessutom att begränsa oss till två olika tidsperioder, 2005–2010 samt 2015–2020 för att underlätta vår undersökning. Detta för att vi ansåg att den förstnämnda perioden är en period innan det var aktuellt eller började diskuteras om en legalisering av cannabis runt om i

världen. Den andra tidsperioden valdes för att vi vill se ifall framställningen av konsekvenserna vid en legalisering av cannabis hade förändrats över tid, det vill säga efter ett decennium. Detta ansågs nödvändigt då omfattningen av analysen kunde bli styrt i förhållande till när i tiden en viss händelse inträffar (Bryman 2011).

Vi började att välja ut de fem nyhetstidningarna vi ville använda oss av. Varför vi valde att använda oss av fem olika nyhetstidningar är för att vi främst var intresserade över vilka argument som framställdes i respektive tidning och inte av vem som har skrivit det. Vi började sökningsprocessen med att använda oss av Retriever (mediearkivet) för att finna vår empiri. Då vi insåg att vi inte fick ett tillräckligt brett underlag av deras utbud valde vi att även gå igenom tidningsförlagen var och en för sig. Vi valde vidare att använda oss av deras egna sökmotorer på deras hemsidor för att hitta debattartiklar som uppfyllde våra krav som vidare kom att bli vår empiri.

4.3 Bearbetning och analysmetod

Vi har läst alla våra debattartiklar återkommande gånger och därmed fått en samlad bild av vår empiri inför vår innehållsanalys. Vi hade våra frågeställningar samt övergripande kategorier vi funnit i tidigare forskning som underlag för sökningen för att ha en struktur. Analysformatet byggdes upp med kategorier och underkategorier utifrån de forskningsfrågor vi ville ha svar på i studien. Det i sin tur gav användning senare när vi presenterade vårt resultat (Jönson 2010).

Hur svenska debattartiklar framställer en legalisering av cannabis

Kategorier	Underkategorier
Drogdebattens historia	Samhällets makt att styra, debatten som tävling kring att synas, begränsa tillgången av cannabis, självbestämmande, konstruktionen av en missbrukare, drogfritt samhälle och påverkan av ett medlemskap i EU

Medicinskt bruk & rekreation bruk	Lindrar åkommor, lugnande effekt, finns i läkemedel, framkallar ett beroende, vård- och behandlingsprogram, bruk utanför medicinskt syfte
Social acceptans	Normaliserat, mer accepterat, strängare straff, narkotikapolitik, humanitet, frihet, egen vilja till att bestämma, våga söka hjälp, möjlighet till bättre vårdinsatser, rekreativ bruk och andra länders narkotikapolitik
Omstrukturering av resurser inom polisväsendet	Resurser och tid till andra sorters brott, bekämpa grövre brottslighet, behöver mer resurser till gränsbevakning, utökade befogenheter för andra resurser och samverkan med andra verksamheter
Färre brott	Gängkriminalitet, skjutningar och våld om territorium och "köpare", rekrytering till gäng och langare, svårare att stoppa högt uppsatta i näringskedjan och avkriminalisering
Dödsfall	Inga konstaterade dödsfall, inga överdoser, minskar andra drogrelaterade problem, hjärnskador, bilolyckor och passiva rökare

Analyschema – bilaga 1

Vi kunde bygga upp vår analysram utifrån vad som kom till uttryck i vår tidigare forskning, teori samt empiri (ibid.). En av de viktigaste aspekterna i genomförandet var att vår empiri framställdes rättvist (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015). Genom att vi läste artiklarna på tvären och jämförde debattartiklarna med varandra fick vi en djupare förståelse och kunde lära känna texten bättre (Jönson 2010). Vi förde anteckningar vid sidan om redan vid läsning av den första texten av vår empiri och använde oss av färgpennor för att underlätta sorteringen (Larsson 2010). Genom att använda oss av verktyg och metoder som analyschema och kategorisering kunde vi genomföra vårt analyschema tydligare. Vi kunde göra analysen med en större skicklighet samt med en förmåga att tänka mer kring vad texterna säger (Jönson 2020).

Vi har i analysen arbetat övervägande med citat. Citaten valde vi ut tillsammans utifrån relevans till våra forskningsfrågor. Vi valde citat för att ge stöd åt tidigare kunskap samt vår teori (Bryman 2018). Citaten är ordagrant återgivna, med betoning på att irrelevanta ord har plockats bort, men markerats med [...] för att tydligt visa på att ord reviderats. Detta för att lyfta fram det viktigaste och mest relevanta för vår studie i citaten (ibid.). I analysen har vi efter utvalda citat analyserat detta genom att applicera vår tidigare forskning samt teorier för att skapa en förståelse kring hur konsekvenser framställs vid en legalisering av cannabis i debattartiklarna.

Eftersom analysen omfattar ett sampel mellan vår teori och vår empiri samt en blandning mellan en induktiv och deduktiv ansats kan vår studie benämnas abduktiv (ibid.). Genom att utgå från våra frågeställningar tillsammans med övergripande kategorier vi funnit genom tidigare forskning, har vi ett underlag när vi började vår inläsning av vår empiri. Detta gör att vi har en deduktiv ansats till en början. Schreier (2013) förklarar att en kvalitativ innehållsanalys som kategoriseras och sedan underkategoriseras och med hjälp av ett analyschema är delvis induktiv. Detta gör vår studie även induktivt. Genom att finna nya underkategorier vid inläsningen och låta teorin växa fram under analysprocessen har vi pendlat mellan ett induktivt och deduktivt tillvägagångssätt, som resulterat till en abduktiv ansats (Bryman 2018).

Genom en kvalitativ innehållsanalys har vi tolkat innehållet i empirin, det vill säga utvunnit budskap och avsikter för att sedan systematiskt kategorisera genom att se på textens manifesterade innehåll (Bergström & Boreús 2002). Kodningen har vi gjort genom att utgå från texten och strategiskt dela in den i olika bitar genom att sortera, ordna och kategorisera (Rennstam & Wästerfors 2015; Larsson 2010; Bryman 2011). Vi har fått fram olika begrepp, kategorier och underkategorier genom att ställa våra forskningsfrågor mot vår empiri (Larsson 2010). Kategoriseringen innebar för oss att vi fann upprepade relevanta ord och meningar som sorterades upp, vilket senare underlättade för oss när vi vidare analyserade texterna (Danielson 2017 Utifrån våra forskningsfrågor och tidigare forskning kunde vi sortera ut kategorier som drogdebattens historia, social acceptans, medicinskt bruk, med flera. Genom vår empiri kunde vi senare hitta underkategorier som skrämselpropaganda, normalisering, smärtlindring med flera. Vi valde kategorisering då vi ville skapa ordning och tydligare kunna utgöra mönster i vår insamlade empiri. Det vill säga följa en röd tråd. Vi började kategorisera i början av vår insamling av empiri då detta hjälpte oss att hålla isär material samt att vår

analys genom detta tillvägagångssätt har gått snabbare. Vi har därmed kunnat lägga mer tid på att studera vår empiri i detalj och förstå den på ett djupare sätt (Eidevald 2015).

4.4 Metodens förtjänster och begränsningar

Enligt Berg (2015) är förtjänsterna med innehållsanalys att det anses vara en "öppen" forskningsmetod. Med en öppen forskningsmetod som en innehållsanalys innebär att det är lätt att konkret beskriva hur vi kom fram till vårt urval och utformade vårt analyschema. I och med att vår empiri, det vill säga vårt råmaterial fanns tillgängligt på internet kunde vi samla in vårt material snabbt. Vår empiri fanns publicerade på respektive nyhetstidning och därmed blev det enkelt för oss att ha tillgång till debattartiklarna under alla dygnets timmar (Bryman 2011; Berg 2015) En innehållsanalys är ett flexibelt tillvägagångssätt som kan tillämpas på olika sätt där vi kunde få information om hur sociala medier framställde attityder och debatterade om vårt fenomen (Bryman 2011) som i sin tur hjälpte oss att besvara våra forskningsfrågor. Vi kunde ytterligare med hjälp av en innehållsanalys göra en så kallad longitudinell analys där vi fick möjligheten att spåra förändringar över tid då vår studie sträckte sig över två olika tidsperioder (ibid.).

En begränsning som Bryman (2011) tar upp är att analysprocessen kan påverkas av forskarens personliga värderingar. Vidare menar han på att det är praktiskt omöjligt för oss att utforma ett analyschema utan att ha egna tolkningar från oss som forskare. På så sätt kunde vi ifrågasätta ifall vi som kodat materialet tolkade materialet på samma sätt som den som hade producerat den. Det var viktigt att vi var medvetna om att våra tidigare värderingar kunde påverka vårt sätt att tolka och koda empiri. Denscombe (2018) riktar kritik mot olika typer av dokumentforskning då materialet som forskaren har använt som underlag har skapats i ett särskilt syfte och av en författare som troligtvis haft en helt annan avsikt än det vi själv har som forskare. Vi försökte minska risken att komma fram till fel analyser genom att vi läste texterna och argumenten som framställdes fler gånger, detta för att minska risken att misstolka materialet. Vi presenterade därför i analysdelen citat från debattartiklarna och förklarade hur vi hade tolkat materialet för att vara så transparenta som möjligt.

Ytterligare en begränsning som Bryman (2011) tar upp med en innehållsanalys är att vi kan ställa följdfrågor som hade varit möjligt vid exempelvis en intervju, på så sätt kan det lämna utrymme för egna spekulationer. Genom att analysera texter studerar vi vad som kan vara en

bidragande faktor till människors föreställningar om samhället. Föreställningarna kan påverka relationer mellan olika samhällsgrupper och bidra till att skapa samt upprätthålla vissa identiteter (Boréus 2015). Det går inte att avgöra hur detta exakt sker genom att bara läsa fåtal texter, men i och med att vi i vår studie har läst 59 stycken debattartiklar kunde det bidra till en större och bättre förståelse av hur legalisering av cannabis framställdes i svenska debattartiklar. Det är vidare viktigt med en medvetenhet kring hur massmedia ofta lyfter upp sådant som upprör, engagerar eller triggar läsaren i jämförelse med en vetenskaplig artikel eller ett yttrande till tingsrätten (Bourdieu 1998; Jönson 2010). Vi detaljgranskade våra debattartiklar och tog hänsyn till kontextuella faktorer. Det vill säga att vi behövde känna till läsarnas betydelse för debattartiklarna (Bryman 2018).

4.5 Tillförlitlighet

Grundläggande kriterier för kvalitativ forskning innebär att forskaren behöver uppnå tillförlitlighet samt äkthet med sin forskning. Tillförlitligheten uppkommer genom trovärdighet, generalisering, pålitlighet samt confirmation. Pålitlighet och confirmation motsvarar reliabilitet medan trovärdighet och överförbarhet motsvarar validitet (Bryman 2011).

Trovärdighet handlar om att återge en trovärdig beskrivning av fenomenet som valts att undersökas. Genom att vi har haft målet att kunna besvara våra forskningsfrågor utifrån vald empiri samt teori, innebär det också att vi undersökte det vi hade för avsikt att undersöka (Larsson 2010). Bryman (2018) skriver att det måste finnas en god överensstämmelse mellan observationer och teori, detta kan styrkas med triangulering. En triangulering innebär att forskaren använder mer än en metod eller olika empiri när de undersöker. Vi valde flera olika debattartiklar från olika anspråksformulerare samt olika nyhetstidningar som var oberoende av varandra som belägg för vår studie. Utöver detta valde vi två olika teorier som vi applicerade på vår empiri. Genom att vi fick samstämmighet mellan dels våra debattartiklar samt genom tidigare forskning och teorier stärkte det vår trovärdighet. En triangulering innebar för vår forskning att studien resulterade i en större tillförlitlighet när det kom till resultatet (Bryman 2018; Svensson & Ahrne 2015)

Enligt Svensson och Ahrne (2015) bör en generalisering alltid göras med en viss försiktighet och med en självkritisk blick då det inte finns några givna skäl att det som studerats går att

finna på andra platser eller i andra situationer. Fenomenet måste först undersökas, diskuteras och argumenteras för utifrån där och då för att kunna göra en bedömning av generaliserbarhet. Det är kvaliteten på de teoretiska slutsatserna som appliceras på empirin som är den viktiga bedömningen av generaliserbarheten (Bryman 2018). Genom att vi applicerade socialkonstruktivistiskt perspektiv samt stämplingsteorin och kontrollteorin tillsammans med tidigare kunskap ökade våra chanser för en generalisering. Då vår studie var baserad på ett relativt litet urval kunde detta påverka vår generalisering i form av att det inte går att säga någonting om hela populationen. Hade vi expanderat våra urvalskriterier hade vi möjligtvis kunnat generalisera vårt resultat, men i och med brist på resurser och tid har vi begränsat vårt urval.

Pålitlighet innebär att forskningsarbetet ska ha utförts på ett konsekvent sätt och att utomstående ska kunna bedöma de procedurer som använts (Lind 2014). En studie som är transparent och tydlig redovisar sina tillvägagångssätt utförligt, ökar möjligheterna för andra att genomföra en eller flera jämförbara studier med samma resultat och studiens pålitlighet styrks. Kan samma slutsatser upplevas utifrån olika personer som läser och lyssnar till materialet ger det reliabilitet till studien (Bryman 2011). Genomgående i vår studie har vi försökt att vara detaljerade och så tydliga vi bara kan. Vi har tydligt visat på vad som är våra egna ord och vad som kommer från andra källor. Vi har genomgående i hela studien försökt vara transparenta och öppna genom att visat hur vår empiri har samlats in och noga beskrivit hur analysen utfördes. Vi var vidare transparenta med hur empirin lästs in och arbetats igenom utifrån ett analyschema som läsaren har fått ta del av. Genom denna transparens skulle framtida forskare eventuellt kunna uppnå samma slutsatser (ibid.)

Konfirmation innebär att forskaren har en insikt om att de inte går att få en absolut objektivitet i samhällslig forskning. Det handlar om att forskaren ska säkerställa att de agerat i god tro. Forskaren ska inte låta sina personliga värderingar påverka utförandet och resultatet från studien (Bryman 2018). Det går inte att vara helt neutral i kvalitativ forskning. Det innebär att forskaren måste vara medveten om att de inte är helt objektiva utan snarare subjektiva (Bryman 2011). Vi var så objektiva som möjligt i vår analys när vi drog slutsatser, med en förståelse om att vi kunde vara subjektiva till viss del, men att vi hade en medvetenhet om det. Vi kunde därmed konfirmera att vi handlat i god tro. Ett tillvägagångssätt för oss att uppnå äkthet var att återge citat utifrån vår insamlade empiri. Detta visade på att våra värderingar inte vägdes in och bekräftade konfirmation.

4.6 Förförståelse

Innan vi började skriva uppsatsen har vi genom olika situationer hamnat i debatten om en eventuell legalisering av cannabis skulle vara ett alternativt för Sverige. Då ingen av oss riktigt vet vart vi står i denna fråga har vi innan arbetet varit till mestadels neutrala i diskussionerna. Genom egna erfarenheter i form av olika arbetsplatser har vi varit i kontakt med missbrukare på ett eller annat sätt. En av oss gjorde sin praktik utomlands där det landet hade en helt annan narkotikapolitik och inställning till hur de skulle lösa missbruksproblematiken till skillnad från Sverige. Det finns en medvetenhet om att detta kan påverka hennes syn på en legalisering av cannabis i Sverige.

Blir någon tagen av polisen i det landet och visar sig ha narkotika i blodet måste de delta i ett behandlingsprogram som varar i x antal veckor. Individen måste varje vecka gå och prata med en behandlare, delta i grupperapier samt få behandling för sitt missbruk. Detta gör det möjligt för staten att hålla koll på de som har hamnat i missbruk och kan fånga upp dessa individer tidigt. Genom dessa egna erfarenheter kan det omedvetet färga hur vi har inhämtat vårt material. För att inte förledas av våra uppfattningar har vi således försökt medvetandegöra värderingar vid avsnittet tillförlitlighet. Bryman (2011) talar om vikten av att vara reflexiv inom forskning. Detta innebär att när vi genomförde vår undersökning behöver vi vara medvetna om våra värderingar och vår förförståelse. Vidare har vi försökt vara öppna när vi har insamlat vår empiri som går emot vår förförståelse.

4.7 Forskningsetiska överväganden

De fyra etiska övervägande i form av informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet som ingår i individskyddskravet (Vetenskapsrådet 2009) anser vi inte är aktuella för denna studien.

Informationskravet innebär att vi måste informera deltagaren som ingår, vad syftet med undersökningen är och vad som gäller vid ett deltagande. Att all form av deltagande är frivillig och att de när som helst kan avbryta sin medverkan. Samtyckeskravet har till syfte att säkerställa att forskningsdeltagare samtycker till att delta i undersökningen.

Konfidentialitetskravet ska säkerställa att deltagarnas identitet anonymiseras och bevaras konfidentiellt. Det sista kravet är nyttjandekravet som skall säkerställa att den empirin som

samlats in ska enbart användas till forskningens ändamål och får inte användas utanför sitt sammanhang (Vetenskapsrådet u.å).

De fyra ovan nämnda kraven har setts som mindre relevanta för vår forskning då vår empiri har inhämtats från publika dokument. Dessa huvudkrav hade varit relevanta om vår undersökning hade baserats på intervjuer istället. Då vår empiri, bestod av debattartiklar från fem olika svenska nyhetstidningar, tillät det oss att frångå samtyckeskravet och konfidentialitetskravet. Dessutom hade vår empiri redan gjorts offentlig en gång. Det som gjorde vår ansats etiskt problematiskt var att de som har publicerat dessa debattartiklar inte har samtyckt till att vi ska använda dem som empiri till vår undersökning. Därav valde vi att inte benämna debattörerna vid namn, utan snarare fokusera på hur de framställde sina argument kring en legalisering av cannabis och därför på sätt och vis skyddades deras identitet. Informationskravet och nyttjandekravet tog vi inte heller några etiska ställningstagande inför av samma anledning som nämndes ovan.

5. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras och analyseras resultaten från vårt empiriska material. Vårt empiriska material består av 59 stycken debattartiklar från fem olika svenska nyhetstidningar. Vår empiri analyserades utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv med de teoretiska utgångspunkterna stämplingsteorin och kontrollteorin samt utifrån tidigare forskning.

5.1 Debatten om en legalisering av cannabis år 2005–2010

Debatten kring en legalisering under åren 2005–2010 framställde olika konsekvenser med att legalisera cannabis i Sverige. Det diskuterades bland annat om en medicinsk legalisering skulle kunna gynna de som var i behov av cannabis för medicinskt bruk. Stor vikt lades på vilket sätt cannabis gav effekter för de som led av diverse sjukdomsbesvär. Flera av nyhetstidningarna debatterade om att dessa individer inte kunde behandla sina åkommor då det är en kriminell handling att inneha och bruka cannabis.

Det är fruktansvärt orättvist. Det handlar inte om knark eller missbruk. Jag försöker lindra en kronisk sjukdom som det inte finns någon hjälp för [...] Det är en politik in absurdum när en sjuk människa döms till

fängelse för något som hon anser är den hittills enda verksamma medicinen.

(Aftonbladet 2006-02-24)

De flesta debattörerna skrev att det måste skiljas mellan bruk och missbruk. Övergripande debatter tog upp att, ett beroende är en sjukdom som måste botas med vård och behandling.

Vi är alla överens om att beroende i alla former egentligen är en sorts sjukdom. Typ alkoholism. Eller spelmissbruk. Eller narkomani. Anorexi. Whatever. I vanliga fall betraktar också våra domstolar psykisk ohälsa som en förmildrande omständighet. Personer som inte anses var sina sinnes fulla bruk döms till vård, inte fängelse. Ja, utom personer som åtalas för att innehaft eller tagit droger. De döms till böter eller fängelse för detta.

(Aftonbladet 2009-07-21)

Utifrån ovanstående citat kan vi se att det debatteras om hur cannabisanvändning är ett missbruk samt en kriminell handling, till skillnad från alkoholism och anorexi som konstruerats som sjukdomar med hjälp av det socialkonstruktivistiska perspektivet.

Drogdebatten har länge setts som ett socialt problem och har omstrukturerats över tid (Thörnqvist 2009). Genom denna konstruktion kan vi i citaten tolka att det finns en frustration i debatten kring en begränsning av att lindra sina besvär. Många forskare menar på att vissa röker cannabis i terapeutiskt syfte för att lindra sina åkommor (Y. Shi et al. 2019; Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017; Cerdáa et al. 2012; Delling et al. 2019). Utifrån debatten i ovanstående citat debatteras det kring ett behov av vård som i dagsläget inte kan tillfredsställas på grund av samhällets rådande normer och värderingar. Cannabisanvändare ses inom stämplingsteorin som avvikare då de inte följer de lagar och regler som har konstruerats genom sociala interaktioner för att upprätthålla ordningen i samhället.

De anspråksformulerare som var för en legalisering argumenterade i debatten om att hårdare narkotikapolitik inte hjälper människor som har fått problem med sitt missbruk, då de inte vågar söka hjälp. Citaten nedan fastställde detta:

Just på grund av den repressiva politiken - där människor som får problem med missbruk inte vågar söka hjälp för att de är rädd att de blir kastade i fängelse - har vi faktiskt fler, inte färre tunga missbrukare än resten av Europa.

(Aftonbladet 2010-06-04)

Jag tycker att lagen mot drogen orsakar mer skada än drogen i sig.

(Expressen 2007-07-01)

Anspråksformulerare som var emot en sträng narkotikapolitik handlade debatten om hur den rådande narkotikapolitiken försvårade hjälpsökandet för missbrukare. Citaten ovan visar att debatten lyfter hur människor är rädda för att söka hjälp, då de blir dömda eller straffade för sin hjälpsökande. Vår tolkning är att debattörerna ansåg att narkotikapolitik borde förändras för att missbrukare ska kunna våga söka hjälp för sitt missbruk, istället för att utveckla det. Historia bakom debatten kring droger visar på att Sverige under 1960-talet valde att införa ett förbud för att försöka minska skaderisken för nya konsumentgrupper (Goldberg 2004). Statens misslyckade kontroll handlade om att staten inte tog hänsyn till efterfrågan och tillgången på marknaden (Lindgren 1993). Ytterligare en tolkning är att debatten framställde att den stränga narkotikapolitiken kunde resultera i individer upplevde en stigmatisering. Utifrån stämplingsteorin kan detta förklaras genom att missbrukaren försöker gömma sin verkliga identitet för att inte bli stigmatiserad. Stigmatiseringen i sin tur skulle kunna resultera till att missbrukare undviker hjälp då de inte ville bli klassade som kriminell eller avvikare.

Nästintill alla anspråksformulerare debatterar om att polisresurserna i Sverige var begränsade och behövdes utökas. Dock debatterades det om en meningsskiljaktighet kring hur de borde omfördela resurserna istället.

Hade polisen, istället för att ingripa mot narkotikapåverkade festivaldeltagare, snällt fått se på och många förstagångsbrukare hade

därmed inte fått det uppvaknande som ett myndighetsingripande kan innebära.

(Aftonbladet 2010-08-11)

Vissa debattörer argumenterar om att polisens resurser går till spillo, medan andra såg ett värde i polisernas arbete.

Det är just i tonåren som det är vanligast att man testar droger. Visst kan det integritetskränkande att tvingas lämna urinprov, men det vägs upp av värdet av att skydda barn från narkotika [sic!].

(Aftonbladet 2010-03-21a)

I citaten framställdes debatten kring en social acceptans. Genom att normalisera cannabisanvändandet kan det främja användningen hos unga, samtidigt som cannabisanvändningen ökar den sociala acceptansen (Knutsche 2010). Utifrån stämplingsteorin måste en individ upptäckas, identifieras, gripas och dömas för att kunna stämplas som avvikare. Detta är ofta professionella övervakare eller poliser som behöver uppmärksamma dessa beteendeavvikelser. Debatten handlade om problematiken kring hur polisen ska få unga att inte börja med narkotika. Individer med avvikande beteenden behövde kontrolleras av poliser för att upprätthålla en sorts ordning i samhället. I debatten kring polisens befogenheter och uppfattningen om identitetskränkning kan kopplas till kontrollteorin. Individer som värdesätter rådande lagar och normer samt har ett förtroende för polisväsendet är mindre benägna att begå en kriminell handling. Till skillnad från de som har en brist på förtroende, där det kan leda till ökad kriminalitet.

Vidare gjorde vi tolkningen att det debatterades om att förstagångsanvändandet skedde i tonåren och att det behövde förebyggas. Lindgren (1993) skriver att debatten handlade redan under 1960-talet om att erbjuda unga vård och preventivt arbete. Goldberg (2004) nämner vidare att debatten kring skrämselfpropagandan under 1960-talet var ett sätt att se värdet i att skydda barn. Dessa likheter kan ses i dagens debatt och debatten som skedde på 1960-talet genom att skräckhistorier om långvarigt drogmissbruk är en metod som används. Detta styrks av citatet nedan:

[...] att skrämna livet ur våra barn med kostsam antiknarkhets.

(Aftonbladet 2010-06-04)

Anspråksformulerare som argumenterade i debatten mot en legalisering, framställde att det är viktigt att förstå konsekvenserna med en legalisering. Citatet nedan bekräftade detta:

Ett viktigt argument mot att legalisera cannabis är att högre tillgänglighet leder till ökat bruk, och därmed mer skador.

(Expressen 2010-12-22)

Citatet visade på en argumentation kring nackdelar med en legalisering av cannabis. Enligt stämplingsteorin vill ingen stämplas som avvikare. Individerna följer de lagar, regler och normer som råder i samhället, som i sin tur gör att antalet missbrukare inte ökar, och därmed inte skadorna heller. Genom att förhålla sig till de lagar och normer som råder i samhället kan antalet avvikare minskas och därmed också stämplingarna från samhället. Utifrån den sociala överenskommelsen som skapats av samhället, har missbrukare stigmatiserats och sett som avvikare samt upprätthålls av samhället. Under 1970-talet präglades debatten av hur en typisk missbrukare konstruerades av samhället (Thörnqvist 2009). Vi tolkade att debatten i ovan citat debatterar för en ökad repressivitet. Vilket liknar debatten som fördes under 1970-talet gällande mindre tolerans mot droger (Thörnqvist 2009). Det argumenterades redan under 1990-talet gällande straffhöjningar vid narkotikabruk och innehav (ibid.). Vi uppfattade att debatten fortfarande är densamma än idag och har inte ändrats sedan 1970-talet.

Anspråksformulerare debatterade om att det fanns en hög narkotikarelaterad dödlighet trots strängare narkotikapolitik i jämförelse med andra länder. Detta bekräftades genom följande citat:

Även om vi ser våra problem som allvarliga så har vi relativt andra länder ändå lyckats väl med vår narkotikapolitik [sic!].

(Expressen 2010-10-27)

Vi har högre narkotikadödlighet än många andra EU-länder, och klart högre än exempelvis Nederländerna och Portugal, två länder som brukar betraktas som drogliberala.

(Expressen 2010-10-29)

Vidare gjorde vi tolkningen att debatten handlade om att Sverige har högre dödlighet trots den repressiva narkotikapolitiken som råder. Under 1970-talet debatterades det om möjliga faktorer som kan leda till missbruk. Debatten gick hand i hand med en tydlig kritik mot samhällets sätt att hantera drogproblematiken (Thörnqvist 2009). Under 1990-talet handlade debatterna om att Sverige behövde försvara sig mot hot om en legalisering av droger då Sverige hade en striktare narkotikapolitik jämför med andra EU länder (ibid.). Med hjälp av de två ovan nämnda citaten kunde vi se att debatten än idag visar på hur Sverige ställer sig i jämförelse med andra länder i både positiva och negativa aspekter.

Anspråksformulerare lyfte i debatten att hårdare straff skulle resultera i att unga skulle avstå från cannabis. Vidare argumenterades i debatten om att en sträng narkotikapolitik skulle minimera riskerna för ett missbruk, men argumenten i debatten visar samtidigt på ett misslyckande av detta. Följande citat bekräftade detta:

När vi talar om svensk narkotikapolitik handlar det alltså också om vilken uppväxt vi vill att våra unga ska ha chans att få.

(Aftonbladet 2010-06-15)

Man framhåller på många håll att den rådande restriktiva politiken har misslyckats [...]

(Expressen 2010-10-27)

Legaliseringsstrategin uppkom under 1960-talet som debatt. Debatten skulle motverka att unga skulle protestera, genom att vända samhället ryggen då de upplevde att de inte fick bestämma över sitt eget liv. Detta resulterade till att samhället började jobba preventivt istället för att straffa (Lindgren 1993). Debatten fortsatte och årtiondet efter fokuserade samhället på hur en social utslagen individ ska få de stöd den behöver för att kunna rehabiliteras

(Thörnqvist 2009). Det som framkommer i debatterna ovan överensstämmer med tidigare forskning. Förutom lagliga vägar för att begränsa cannabisanvändandet, kommer utbildningar och preventivt arbete vara viktig för att medvetenheten om vad cannabis kan ge för hälsoskadliga effekter (McKee et al. 2018). Vi uppfattade att debatten om att skydda unga och jobba preventivt är en debatt från 1960-talet som fortsätter än idag

Ännu en tolkning som vi gör av ovanstående citat är debatten kring hur de vill att svensk politik ska komma att fungera för att skydda de unga, medans debatterna parallellt debatterar om ett misslyckande kring narkotikapolitiken. Genom debatter om en misslyckad narkotikapolitik får de unga att tappa respekten för narkotikapolitiken som i sin tur gör det lättare att bryta mot lagar och regler. Begreppet karriär kan inom stämplingsteorin innebära att en individ som bryter mot en regel genom sitt handlande, fortsätter med det tills individen letts bort från konventionella livsbanor. Karriären förklaras vidare genom att individen inte har skapat någon allians med samhället under sin uppväxt och därmed inte något att förlora utifrån sitt handlande. Utan en allians med samhället kan karriären istället utvecklas inom exempelvis en organiserad avvikargrupp som kriminella gäng (Becker 2006).

5.2 Debatten om en legalisering av cannabis år 2015–2020

[...] cannabisförbud är en återvändsgränd som bara göder den organiserade brottsligheten, slukar polisens resurser och bestraffar missbrukare i stället för att hjälpa dem. Det är på tiden att även Sverige förstår att cannabis inte är en dödsdrog utan långt mindre farlig än alkohol. Det är dags att legalisera cannabis [...]

(Göteborgs-Posten 2016-05-23)

Detta citat påminner om hur många anspråksformulerare lyfter debatten kring en legalisering av cannabis i Sverige. Vår analys av citaten är att de flesta anspråksformulerare argumenterade om att en legalisering skulle frigöra polisens resurser, förbättra vården samt öka den sociala acceptansen utan att dödstaten stiger. Majoriteten av de som argumenterade i debatten för en legalisering, lyfte att den organiserade brottsligheten skulle komma att minska. Dessa mönster kunde vi se i citatet nedan:

Sveriges narkotikapolitik misslyckas, och det är hög tid att tänka annorlunda. En legalisering av cannabis vore det mest effektiva och långsiktiga alternativet för att strypa gängens kapital och makt samt frigöra resurser för en ansträngd poliskår. Det är enbart genom att skapa en legal marknad som de kriminella gängen långsiktigt kommer att förlora sin makt.

(Svenska Dagbladet 2018-10-15)

Debatten fokuserade på en mindre restriktiv narkotikapolitik, omstrukturering av polisresurser och bättre missbruksvård istället för att debattera om de bakomliggande orsakerna som skapar problemen som nämns i citaten ovan. Genom citatet ovan tolkade vi det som att det debatteras kring ett missnöje av den stränga svenska narkotikapolitiken. Det som är i fokus i debatten ovan överensstämmer med tidigare forskning. Husak och De Marneffe (2005) menar på att systemiska brott i förhållande till cannabis skulle minska drastiskt vid en legalisering. Då det i dagsläget inte finns några rättsinstanser kring den svarta cannabisförsäljningen ger det förutsättningar för mer våldsamt och gängkriminalitet (ibid.). Detta kan ses utifrån ovanstående citat som debatterar om en växande gängkriminalitet på grund av en strikt narkotikapolitik. Vi kunde i ovanstående citat även se en likhet med Vård- och reformsstrategin som sågs i debatterna på 1960-talet. Vård- och reformsstrategin menade på att missbrukaren var en missanpassad individ som vantrivdes med livet, och framställdes som ett offer genom ett socialt utanförskap som tvingade fram kriminalitet (Lindgren 1993). Utifrån begreppet anknytning har människor ett behov av att känna samhörighet till andra likasinnade för att inte ses som avvikare. I interaktion med likasinnade neutraliserar de sitt avvikande och känner sig som en grupp i samhället, istället för en grupp utanför samhället. Det fanns flera anspråksformulerare som argumenterade i debatten emot en legalisering. Dessa anspråksformulerares debatter handlade enhetligt om att strängare och hårdare straff är lösningen till narkotikaproblematiken. Debattörerna ville bestämt ha kvar den restriktiva narkotikapolitiken som råder i Sverige idag. Detta bekräftades av citaten nedan:

[...] restriktiva politiken ligger Sverige mycket bra till i internationella jämförelser när det gäller exempelvis narkotikaanvändning - även bland unga - och det är värt att bevara.

(Aftonbladet 2020-01-07)

[...] fler poliser är en av de främsta lösningarna. Flera av partierna vill också ha skärpta straff, slopade ungdomsrabatter och andra juridiska förändringar [...]

(Expressen 2020-10-04)

Anspråksformulerare debatterade också om att en legalisering skulle få förödande konsekvenser och att samhället inte var tillräckligt rustad för en sådan förändring.

En legalisering, och medföljande normalisering, skulle ge andra helt oönskade konsekvenser. Allt tyder på att bruket skulle öka, och därmed också skadorna. Det debatteras fram och tillbaka om hur skadligt cannabis egentligen är, men det är helt klar inget ofarligt, harmlös drog.

(Aftonbladet 2020-01-07)

Vår analys av citaten ovan är att de flesta anspråksformulerare som debatterade emot en legalisering debatterar för att skärpta straff, som resulterar till minskad användning bland unga, och att medföljande normalisering av en legalisering skulle få oönskade konsekvenser. Fortsätter det debatteras kring att höja straffen kommer människor bli stigmatiserade som i sin tur kan resultera i att fler missbrukare hamnar utanför samhället. Utifrån stämplingsteorin stämplas individer som har varit med om lika lidande som resulterat till fläckar på den personliga karaktären. Redan på 1960-talet debatterades det inom kontroll- och sanktionsstrategin att narkotikan framställdes som ett hot mot samhället och behöver därför bekämpas till varje pris (Lindgren 1993). Vi kunde utläsa likheter från ovanstående citat med debatterna under 1990-talet, som redan då lyfte en önskan av högre narkotikastraff. Vi såg dock en skillnad i debatten i hur mycket utrymme motståndare till förbudspolitiken får idag i jämförelse med 1990-talet (Fribourg 1998).

För ett fåtal anspråksformulerare handlade debatten om moral, och att Sveriges nolltolerans värdesätts högre än ett liv.

I Sverige har moral och nollvisioner satts högre än viljan att rädda liv.

(Göteborgs-Posten 2016-05-23)

Vi tolkade det som att citatet ovan inte leder oss in i en ny debatt utan vi kan se att denna debatt redan har funnits sedan 1980-talet. Att använda droger har förr debatterats som en allvarlig moralisk överträdelse för att förhindra ungdomar till att börja bruka droger (Thörnqvist 2009). Socialkonstruktivismen är ett kritiskt perspektiv, det handlar om att undersöka något som verkar naturligt men inte är det ifall det undersöks närmare. Det är oftast ett problem som har blivit skapat av en social påverkan. Vi tolkade det som att Sveriges nollvision framställs som bra, men undersöks det närmare kan vi utläsa att den kostar samhället liv. Med en nollvision finns ett mål med ett cannabisfritt samhälle, men undersöks det närmare kommer det visa sig att cannabisen finns kvar och skörda liv genom både självmord och dödsskjutningar. En nollvision kan leda till stämpling från samhället då cannabisanvändare inte följer nollvisionen (Goldberg 2012). Debatten visade på att de som vill legalisera cannabis började se de bakomliggande faktorerna som resultat av en sträng narkotikapolitik.

Fåtal av debattartiklarnas argument i debatten handlade om dödlighet, dock inte i samband med cannabisanvändningen i sig, utan konsekvenser av cannabis som en olaglig drog...

Cannabis måste legaliseras för att motverka kriminella gäng [...] dödsskjutningar är tio gånger vanligare i Sverige än i Tyskland.

(Svenska Dagbladet 2018-10-22)

... eller den faktiska anledningen av att inte få lov att bruka cannabis för att minska sitt lidande.

Nervsmärta är diffusa, oberäknelig, långt mer svårbehandlat, [...] intensiv och outhärdlig att flera drabbade varje år väljer att avsluta sitt liv i förtid [sic!]

(Aftonbladet 2016-04-30)

Citaten ovan överensstämmer med tidigare forskning då det inte finns någon forskning som har visat på att någon har dött till följd av en cannabisöverdos (Reddon et al. 2020; Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017). Trots att det inte finns några konstaterade

dödsfall av överkonsumtion av cannabis i sig, tolkade vi debatten som att det kan resultera till andra handlingar som i sin tur kan leda till dödlighet. Tidigare forskning är förenlig med citatet ovan, om att ingen har dött av överkonsumtion av cannabis (ibid.).

Cannabisanvändning kan resultera till skador och dödsfall i form av, exempelvis bilolyckor (Delling et al. 2019).

Ytterligare i citaten tolkade vi det som att en legalisering kan motverka kriminella gäng. Karriär inom stämplingsteorin innebär att individer hamnar i avvikande grupper. Avvikande grupper stigmatiseras utifrån samhällets lagar, regler och normer, exempelvis kriminella gäng. Att tillhöra en avvikande grupp kan resultera i fortsatt avvikande beteende. Debatten om konsekvenserna av cannabis som olaglig drog kan motverka att färre söker sig till kriminella gäng. Missbrukare betraktades under 1960-talet som ett offer genom social exkludering och tvingades in i kriminalitet (Lindgren 1993). Vi uppfattade att debatten är förhållandevis densamma idag som den var på 1960-talet.

Flera anspråksformulerare lyfte i debatten polisens arbetsuppgifter kring narkotikarelaterade brott. Anspråksformulerare som var för en legalisering menade på att polisen prioriterade fel sorts brott, och att polisen borde prioritera brott som innefattade brottsoffer istället. Följande citat bekräftade detta:

Genom förbudet läggs polisens resurser på ett offerlöst brott. Polis och rättssystemet lägger stora resurser på att jaga och straffa cannabisbrukare [...] Polisjakten försämrar brukarnas liv, ger onödiga prickar i belastningsregister och slösar polisresurser som hade kunnat användas bättre.

(Göteborgs-Posten 2016-05-23)

De allra flesta brotten gäller cannabis. En legalisering skulle innebära att många arbetstimmar skulle frigöras för poliser runtom i Sverige [...] fler döda missbrukare och färre poliser som arbetar med det som borde vara polisens kärnuppgifter - som är att bekämpa våldsbrott.

(Svenska Dagbladet 2018-10-15)

Vi tolkade att citaten ovan argumenterade om polisens resurser och hur de borde omfördelas. Det som framkommer i citaten överensstämmer med tidigare forskning. Reddon et al. (2020) konstaterar att en legalisering av cannabisanvändning i Vancouver har minskat användningen av polisens resurser. Dyer (2018) skriver att den svarta marknaden också har minskats i Colorado sedan en legalisering. Vi såg ovan att det har skapats nya områden att debattera utifrån. Vi ansåg att det fanns en möjlighet att denna debatt har uppkommit genom att andra länder har kunnat omfördela sina resurser. Utifrån en social konstruktion har nya ämnen uppstått i debatterna. Detta innebär att problemet kring polisens resurser har fått fäste och lyfts fram med hjälp av massmedia.

Det året dog 17 465 personer av överdos av olagliga droger, 25 760 personer dog av överdos av receptbelagd medicin och 30 700 personer dog av alkoholrelaterade skador. Ingen rapporterades ha dött av marijuanaöverdos [...]

(Dagen Samhälle 2018-10-19)

I ovanstående citat handlade debatten om hur ingen har dött av cannabisbruk till skillnad från andra hälsofarliga preparat. Detta stämmer överens med vad tidigare forskning visar på. Det finns en rapporterad dödlighet till följd av en överkonsumtion av cannabis (Kegö & Leijonmarck 2013; Bridgeman & T. Abazia 2017). Tidigare forskning visar fortsättningsvis att samhället är inkonsekventa med vad de tillåter, exempelvis alkohol och tobak tillåts trots välkända skadeverkningar (Kegö & Leijonmarck 2013). Utifrån socialkonstruktivismen kan lagar, regler och normer påverka hur tidigt en individ börjar bruka alkohol, tobak och droger. Debatten ovan förskönar cannabisens skadeeffekter vilket i sin tur kan påverka samhällets inställning till cannabis. Begrepp övertygelse menar på att individer gärna blir övertygade och därmed neutralisera lagar, regler och normer. Vi tolkade att debatten ovan kan medverka till att övertyga samhället att cannabis är harmlös drog som inte kan resultera i dödsfall.

5.3 Likheter och skillnader mellan tidsperioderna år 2005–2010 och 2015–2020

Genom att studera två olika tidsperioder ville vi undersöka om det fanns några likheter och skillnader i debatterna kring en legalisering av cannabis. Utifrån vår empiri från respektive tidsperiod har vi kunnat tolka likheter samt skillnader i debattframställningen.

Den största likheten vi såg var hur det debatten handlade om en misslyckad politik som måste förändras. Båda tidsperioderna debatter handlade om att den stränga narkotikapolitiken som rådde inte löste narkotikaproblemen på ett effektivt sätt. Tidsperioden 2005–2010 lyfte statens misslyckande då de inte kunnat förhindra cannabisanvändandet, medans den senare perioden kritiserade staten då den inte varit förmögen att stoppa gängkriminaliteten. Båda tidsperioderna debatter handlade om en strängare narkotikapolitik med en tro om att kunna minska användandet och förhindra unga till att börja bruka cannabis.

I debatterna kunde vi även se att legaliserings förespråkare fick ta plats i debatten precis som de som är emot en legalisering. En annan likhet vi kunde utläsa var att debatten handlade om att missbrukare sågs som avvikare och blev stämplade av samhället. Vi kunde se att debatterna lyfte missbrukarna som missanpassade till samhället då de inte följde samhällets lagar, regler eller normer.

Ytterligare en likhet vi kunde se var debatten om polisens resurser. Båda tidsperioderna argumenterade i debatten om att polisens resurser var begränsade och hade kunnat omstruktureras. Den första periodens debatt menade på att det var polisen som kunde upprätthålla ordningen i samhället. Medan den senare perioden lyfte i debatten att den organiserade brottsligheten slukade polisens resurser. Vi kunde utläsa att det argumenterades i debatten huruvida en legalisering hade kunnat frigöra mer polisresurser. Genom att frigöra dessa resurser eller omstrukturera dem, menade debatten på att poliskåren skulle kunna bli mindre ansträngd.

Vi såg att båda tidsperioderna ställde debatterna om en legalisering i jämförelse med andra länder. I den första perioden handlade debatten om hur Sveriges dödlighet var högre trots en sträng narkotikapolitik i jämförelse med andra drogliberala länder. I den senare perioden

handlade debatten om hur exempelvis en legalisering kunde motverka kriminella gäng och våldsbrott i jämförelse med andra länder.

Vi såg i debatterna att det har skett en förändring mellan de olika tidsperioderna. I den tidigare perioden kunde vi framförallt se i cannabisdebatten att sjuka kände en frustration och begränsning då de inte fick rätt vård utan istället sågs som kriminella. Det argumenterades i debatten kring att acceptansen som medföljer vid en legalisering, hade kunnat underlätta missbrukares hjälpsökande istället för att straffa och stämpla dem. I den senare periodens debatter kunde vi inte se lika mycket kring en legalisering utifrån ett medicinskt syfte utan fokus i debatterna låg på gängkriminalitet. Det debatterades under den senare perioden om att en legalisering hade kunnat rädda liv i form av mindre strikt narkotikapolitik. Vi kunde även utläsa i debatten att en eventuell legalisering hade kunnat leda till mer kontroll från statens sida över den illegala marknaden. Kontrollen hade kunnat resultera till en minskning av gängkriminaliteten. Debatten handlade om huruvida cannabis kunde göda gängkriminaliteten som vidare kunde resultera i flera dödsskjutningar.

Utifrån anspråksformulerares debatter under den tidiga perioden kunde vi tolka det som att debatten lyfter problematiken kring ungas tidiga cannabisdebut. De argumenten i debatten handlade även om skrämselfpropaganda för ungdomarna och att polisens insatser upplevs som kränkande. Detta är inget vi såg framkom i debatterna under den senare perioden. Däremot kunde vi se andra teman i den senare periodens debatter, som visade på skillnader mellan perioderna. Debatterna framställde här cannabis som ett hot mot samhället, i form av hot från EU-länders narkotikapolitik, och handlade om debatten kring hur cannabisbruket måste bekämpas till varje pris. Vidare lyfte debatterna hur en sträng narkotikapolitik utgav oproportionerliga fängelsestraff istället för att se bakomliggande orsaker till varför individer dör till resultat av ett cannabisbruk. Samtidigt argumenterades debatten parallellt med ovanstående, att cannabis är en ofarlig och harmlös drog.

6. Avslutande diskussion

I detta avsnitt kommer vi att sammanfatta studiens resultat relaterat till vårt syfte och frågeställningar. Till följd av det kommer vi att motivera studiens betydelse, liksom presentera vilken typ av vidare forskning som bedöms vara av intresse att undersöka mer om i framtiden.

Syftet med studien har varit att undersöka hur fem olika nyhetstidningar har framställt konsekvenser av en legalisering av cannabis under två olika tidsperioder; 2005–2010 samt 2015–2020. Vi ville dessutom undersöka ifall det fanns några likheter eller skillnader med framställningen efter ett decennium med hjälp av 59 debattartiklar, 26 stycken från den tidigare perioden respektive 33 stycken från den senare perioden.

Vi såg att debatterna kring en legalisering av cannabis har förändrats över tid. Under tidsperiod 2005–2010 handlade debatten utifrån ett medicinskt syfte, medan i perioden 2015–2020 handlade debatten om att cannabis ofta är i relation till gängkriminalitet och våldsbrott. Det finns både likheter och skillnader i debatterna mellan de två tidsperioderna. Vi kunde se likheter i debatterna, men de debatteras på olika sätt. Vi kunde se att båda tidsperioderna debatterade om en legalisering, men att det argumenterades utifrån olika konsekvenser. I den första perioden debatterades det utifrån ett medicinskt syfte medan den senare perioden debatterade utifrån en minskad gängkriminalitet. Den strikta narkotikapolitik är ytterligare ett tema där tidsperioderna vill få samma resultat men debatterar olika kring hur de ska kunna uppnå det. Båda tidsperioderna vill förhindra en ökad cannabiskonsumtion bland unga men förde debatten på olika sätt. Den första perioden handlade debatten kring att öka polisens befogenheter medan den senare perioden handlade debatten om straffhöjning för att minska bruket bland unga. Dessa två exempel visar på hur debatterna vill uppnå samma mål men har olika tillvägagångssätt för att nå dit.

Konsekvenserna som framställdes i debatterna var hur strängare straff kan leda till att individer upplever stigmatisering och därmed också exkluderas från samhället. På grund av den stränga politiken vågade individer inte söka hjälp och löpte en risk att utveckla sitt missbruk istället för att få vård eller behandling. En konsekvens av en legalisering skulle innebära att fler började bruka cannabis samt att den sociala acceptansen hade ökat. Debatterna framställde även att lättare tillgång till cannabis kunde leda till ökat bruk och därmed skador också. Det framställdes i debatterna kring en legalisering av cannabis att en konsekvens hade blivit att polisens resurser hade frigjorts och i sin tur minskat den organiserade brottsligheten. En legalisering skulle kunna ge konsekvenser för polisens prioriteringar, vilket exempelvis kan vara att brott med brottsoffer hade blivit prioriterat. Konsekvenserna av striktare straff resulterar inte till mindre narkotikarelaterad dödlighet utan

kan till och med öka dödligheten på grund av att den göder kriminella gäng. En konsekvens av debatter är att den hjälper problem att få fäste genom att lyftas fram i massmedia.

Vi anser att vår studie är relevant inom socialt arbete, då missbruksproblem bli allt vanligare och allt fler narkotikabrott registreras hos unga som kan resultera till att de söker hjälp och stöd från socialtjänsten. Vidare är det viktigt att visa att socialarbetare besitter kunskap kring narkotikaproblematiken så att fler individer våga söka hjälp och vågar vända sig till socialtjänsten. Inom socialt arbete är det viktigt att vara kritisk till vad massmedia framställer och ha en medvetenhet om att vissa problem som inkluderas i media gör att andra exkluderas. Många individer hamnar utanför samhället på grund av olika narkotikarelaterade faktorer och vi måste ha ett fungerande skyddsnät för dessa individer för att kunna förankra samt hjälpa personerna in i samhället igen.

Vi anser att valet av våra teorier innebär att vi lyfter aspekter utifrån dem och är medvetna om att andra aspekter därmed hamnar i skymundan. Genom att byta teorier och perspektiv hade vi kunnat se andra tolkningar och framställningar i vår analys och därmed troligtvis kommit fram till ett annorlunda resultat. Alternativt hade vi kunnat tolka vår empiri utifrån en organisatorisk nivå, eller valt att även studera bilderna till våra texter vilket skulle kompletterat vår studie ytterligare.

Vi upplever att det finns en kunskapslucka gällande hur framgångsrikt en avkriminalisering av cannabis är och hade velat undersöka det ifall möjligheten skulle ges.

7. Referenslista

Aftonbladet (2020) Om Aftonbladet.

[<https://www.aftonbladet.se/omafonbladet/a/LOIQ4/om-aftonbladet>] Hämtat: 2020-12-29

Arne, Göran & Peter Svensson (2015) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Göran Ahrne och Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. (2:a uppl.) Stockholm: Liber AB

Barcott, Bruce & Beau Whitney (2019) Special Report: Cannabis Jobs Count. *Leafly: 1–14*

Barlebo Wenneberg, Søren (2010) *Socialkonstruktivism - positioner, problem och perspektiv*. Malmö: Liber AB

Becker, Howard S. (2006) *Utanför: Avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv

Berg, Martin (2015) *Netnografi. Att forska om och med Internet*. (1:a uppl.) Lund: Studentlitteratur

Bergström, Göran & Kristina Boréus (2000) *Textens mening och makt - metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur

Bergström, Göran & Kristina Boréus (2018) Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I: Kristina Boréus och Göran Bergström (red.) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (4:e uppl.) Lund: Studentlitteratur

Björklund, Örjan (2019) Bonnier köper Dagens Samhälle

[<https://www.dagenssamhalle.se/nyhet/bonnier-koper-dagens-samhalle-30052>] Hämtat: 2020-12-29

Blumer, Herbert (1971) Social Problems as Collective Behavior. *Social Problems*. 18(3): 298–306

Bourdieu, Pierre (1998) *Om televisionen: följd av Journalistikens herravälde*. Stockholm: Symposion

Bridgeman, Mary Barna & Daniel T. Abazia (2017) Medicinal Cannabis: History, Pharmacology, And Implications for the Acute Care Setting. *Pharmacy & Therapeutics: A Peer-Reviewed Journal for Managed Care & Formulary Management*. 42(3): 180–188

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). *Skjutningar i kriminella miljöer. En intervjustudie*. Rapport 2019:3. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2:a uppl.) Malmö: Liber AB

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metode*. (3:e uppl.) Malmö: Liber AB

Boréus, Kristina (2015) *Texter i vardag och samhället*. I: Göran Ahrne och Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB

CAN (2016) Cannabis [<https://www.can.se/Fakta/cannabis/>] Hämtat 2020-11-14

Cerdá, Magdalena, Malaine Wall, Katherine M. Keyes, Sandro Galea & Deborah Hasin (2012) Medical marijuana laws in 50 states: Investigating the relationship between state legalization of medical marijuana and marijuana use, abuse and dependence. *Drug and Alcohol Dependence*. 120(1): 22-27

Cone, J. Edward, George E. Bigelow, Evan S. Herrmann, John M. Mitchell, Charles LoDico, Roland Flegel & Ryan Vandrey (2015) Non-Smoker Exposure to Secondhand Cannabis Smoke. I. Urine Screening and Confirmation Results. *Journal of Analytical Toxicology* 39(1): 1-12

Cullen, T. Francis & Cheryl Lero Jonson (2014) Labeling Theory and Correctional Rehabilitation: Beyond Unanticipated Consequences. I: David P. Farrington & Joseph Murray

(red.) *Labeling Theory, Empirical Tests, Advances in Criminological Theory*. New Brunswick: Transaction Publishers

D'Amico, J. Elizabeth, Anthony Rodriguez, Michael S. Dunbar, Caislin L. Firth, Joan S. Tucker, Rachana Seelam, Eric R. Pedersen & Jordan P. Davis (2020) Sources of cannabis among young adults and associations with cannabis-related outcomes. *International Journal of Drug Policy*, 86

Danielson, Ella (2017) Kvalitativ innehållsanalys. I: Maria Henricson (red.) *Vetenskaplig teori och metod; Från idé till examination inom omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur

Danielsson, Magnus (2013) Fattigdom i medierna – underhållning, uppfordran eller social kontroll? I: Kerstin Öhman (red.) *Den svenska välfärdsmodellens uppgång och fall?* Uppsala: Centralförbundet för Social Arbete

Delling, N. Francesca, Eric Vittinghoff, Thomas A. Dewland, Mark J. Pletcher, Jeffery E. Olgin, Gregory Nah, Kristin Aschbacher, Christina D. Fang, Christina, Emely S. Lee, Shannon M. Fan, Dhruv S. Kazi & Gregory M. Marcus (2019) Does cannabis legalisation change healthcare utilisation? A population-based study using the healthcare cost and utilisation project in Colorado, USA. *BMJ Open*. 9(5): 1–9

Denscombe, Martyn (2018) *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (4:e uppl.) Lund: Studentlitteratur AB

Dyer, Owen (2018) Cannabis: Canada sees queues and shortages as it legalises recreational use. *BMJ (Clinical research ed.)*. 363: 1-2

Edman, Johan & Börje Olsson (2014) *The Swedish drug problem: conceptual understanding and problem handling, 1839–2011*. *Nordic studies on Alcohol and Drugs*. 31(5–6): 503–526

Eidevald, Christian (2015) Videoobservationer. I: Göran Ahrne och Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB

Eiken, Odd (2019) Att värna en tidnings själ [<https://www.svd.se/att-varna-en-tidnings-sjal>]
Hämtat: 2020-12-29

Eriksson, Mimmi & Börje Olsson (2001) Alkohol- och drogtester i svenskt arbetsliv.
Arbetsmarknad & Arbetsliv. 7(4): 225–238

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2015) Intervjuer. I: Göran Ahrne och Peter
Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB

Esaiasson, Peter; Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns & Lena Wängnerud (2017)
Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad. (5:e uppl.) Stockholm:
Wolters Kluwer

Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (2018) *Europeisk
narkotikarapport 2018: Trender och utveckling*. Luxemburg: Europeiska unionens
publikationsbyrå

Expressen (2017) Välkommen till Expressen [<https://www.expressen.se/om-expressen/valkommen-till-expressen/>] Hämtat: 2020-12-29

Fataar, Fathima, Samantha Goodman, Elle Wadsworth & David Hammond (2021) Consumer
perceptions of “legal” and “illegal” cannabis in US states with legal cannabis sales. *Addictive
behaviors*. (112): 1–6

Folkhälsomyndigheten (2016) Hälsomässiga och sociala effekter av cannabisbruk.
[<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/0ec13c7b945949b0a5dec5e5e3938d77/halsomassiga-sociala-effekter-cannabisbruk-00062-2017-webb.pdf>] Hämtat: 2020-11-28

Frazer, Kate; Joanne E. Callinan, Jack McHugh, Susan Van Baarsel, Anna Clarke, Kristen
Doherty & Cecily Kellenher (2016) Legislative smoking bans for reducing harms from
secondhand smoke exposure, smoking prevalence and tobacco consumption. *The Cochrane
database of systematic reviews*. (2): CD005992

Gable, S. Robert (2004). Comparison of acute lethal toxicity of commonly abused
psychoactive substances. *Addiction*. 99(6): 686–696

- Giddens, Anthony (2014) *Sociologi*. (5:e Uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Goffman, Erwing (2011) *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. (3:e uppl.) Stockholm: Nordstedt
- Goldberg, Ted (2004) The evolution of Swedish policy. *Journal of Drug Issues*. 34(3): 551–576
- Goldberg, Ted (2005) *Samhället i narkotikan*. Solna: Academic publishing of Sweden
- Goldberg, Ted (2012) Vad händer om vi legaliserar narkotika? *Socialvetenskaplig tidskrift*. 19(1): 56-64
- Greenwald, Glenn (2009) Report: Drug decriminalization Works in Portugal. *CATO Policy Report*. 31(4): 16
- Hall, Wayne & Benedikt Fischer (2010) Harm reduction policies for cannabis I: Tim Rhodes och Dagmar Hedrich (red.) *EMCDDA monographs – Harm reduction: evidence, impact and challenges*. Luxembourg: Publications Office of the European Union
- Hall, Wayne; Benedikt Fischer, Simo Lenton, Peter Peuter & Robin Room (2011) Making space for cannabis policy experiments. *Addiction*. 106(6): 1192–1193
- Hilte, Mats (1996) *Avvikande beteende - en sociologisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur AB
- Hirschi, Travis (2002) *Causes of delinquency*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Hughes, Caitlin Elizabeth & Alex Stevens (2010): What can we learn from the Portuguese decriminalization of illicit drugs? *The British Journal of Criminology*. 50(6): 999–1022
- Husak, N. Douglas & Peter De Marneffe (2005) *The legalization of drugs*. Cambridge: Cambridge University Press
- Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv*. Stockholm: Liber AB

Karlsson, Caroline (2015) GP förblir en liberal tidning

[<https://www.gp.se/nyheter/göteborg/gp-förblir-en-liberal-tidning-1.44428>] Hämtat: 2020-12-29

Karlsson, Michael & Bengt Johansson (2019) Kvantitativ innehållsanalys. I: Mats Ekström och Bengt Johansson (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Kegö, Walter & Erik Leijonmarck (2013) Cannabis – argument mot legalisering. *Institute for Security and Development Policy*. Stockholm-Nacka: Institute for Security and Development Policy

Knutsche, Emmanuel (2010) When cannabis is available and visible at school - A multilevel analysis of students' cannabis use. *Drugs: Education, Prevention & Policy*. 17(6): 681-688

Lachenmeier, W. Dirk & Jürgen Rehm (2015) Comparative risk assessment of alcohol, tobacco, cannabis and other illicit drugs using the margin of exposure approach. *Scientific Reports*. (5): 8126–8133

Larsson, Larsåke (2010) Intervjuer. I: Mats Ekström och Larsåke Larsson (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB

Ledin, Johanna & Ulla Moberg (2010) Textanalytisk metod. I: Mats Ekström och Larsåke Larsson (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB

Lewis, Nehama & Sharon R. Sznitman (2019) Engagement with medical cannabis information from online and mass media sources: Is it related to medical cannabis attitudes and support for legalization? *International Journal of Drug Policy*, 73: 219–227

Lilly, J. Robert, Francis T. Cullen & Richard A. Ball (2018) *Criminological Theory: Context and consequence*. Los Angeles: Sage

Lind, Rolf (2014) *Vidga vetande: En introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur AB

Lindgren, Sven-Åke (1993) *Den hotfulla njutningen: att etablera drogbruk som samhällsproblem 1890–1970*. Stockholm: Sympoison Graduale

MacCoun, Robert, Rosalie Liccardo Pacula, Jamie Chriqui, Katerine Harris & Peter Reuter (2009) Do citizens know whether their state has decriminalized marijuana? Assessing the perceptual component of deterrence theory. *Review of Law and Economics*. (5)1: 347-371

McKee, Geoffrey, Shelley McClure, Murray Fyfe & Richard Stanwick (2018) Protecting the public from exposure to secondhand cannabis smoke and vapour following legalization. *Canadian Journal of Public Health*. 109(2): 223–226

Nationalencyklopedin (u.åa) Avkriminalisering
[<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/avkriminalisering>] Hämtat: 2020-12-26

Nationalencyklopedin (u.åb) Legalisera
[<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/legalisera>] Hämtat: 2020-12-26

Nationalencyklopedin (u.åc) Cannabis
[<https://www.ne.se/uppslagsverket/encyklopedi/lång/cannabis>] Hämtat: 2021-12-15

Parnes, E. Jamie, Joey K. Smith & Bradley T. Conner (2018) Reefer madness or much ado about nothing? Cannabis legalization outcomes among young adults in the United States. *International Journal of Drug Policy*. (56): 116–120

Reddon, Hudson, Kora DeBeck, Eugenia M. Socias, Stephanie Lake, Huiru Dong, Mohammad Karamouzian, Kanna Hayashi, Thomas Kerr, M-J Milloy (2020) Frequent Cannabis Use and Cessation of Injection of Opioids, Vancouver, Canada, 2005-2018. *American Journal of Public Health*. 110(10): 1553–1560

Regerings Proposition (2002) Nationell Narkotikahandlingsplan. Stockholm: Regeringens proposition 2001/02:91. Elanders Gotab

Rennstam, Jens & David Wästerfors (2015) *Från stoff till studie*. Lund: Studentlitteratur AB
Schreier, Margit (2013) Qualitative Content Analysis. I: Uwe Flick (red.) *The Sage Handbook of Qualitative Data Analysis*. London: SAGE Publications Ltd

SFS 1948:64. *Narkotikastrafflag*

SFS 2009:975. *Förordning (2009:975) med instruktion för Vetenskapsrådet*

Shi, Yuyan, Ying Cao, Ce Shang & Rosalie Liccado Pacula (2019) The impacts of potency, warning messages, and price on preferences for Cannabis flower products. *International Journal of Drug Policy*, 74: 1–10

Skolverket (2020) Debattartikel

[<https://www.skolverket.se/download/18.1d7693d81684bec9282782/1548162280817/debattartikel-naturvetenskap-teknik-gymnasiet.pdf>] Hämtat: 2020-12-03

Taylor, Claire (2001) The relationship between social and self-control: Tracing Hirschi's criminological career. *Theoretical criminology*. 5(3): 369–388

Thörnqvist, Daniel (2009) *När man talar om knark: drogdebatten i svensk dagspress 1970–1999* [Doktorsavhandling, Umeå Universitet] Umeå: Sociologiska Institutionen

Vetenskapsrådet (u.å) *Forskningsetisk principer - inom humanistisk - samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

WHO (2016) The health and social effects of nonmedical cannabis use. Geneva: *World Health Organization Document Production Services*

Öberg, Peter (2015) Livshistorierintervjuer. I: Göran Ahrne och Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB

8. Bilagor

8.1 Analysschema

Hur svenska debattartiklar framställer en legalisering av cannabis

Kategorier	Underkategorier
Drogdebattens historia	Samhällets makt att styra, debatten som tävling kring att synas, begränsa tillgången av cannabis, självbestämmande, konstruktionen av en missbrukare, drogfritt samhälle och påverkan av ett medlemskap i EU
Medicinskt bruk & rekreation bruk	Lindrar åkommor, lugnande effekt, finns i läkemedel, framkallar ett beroende, vård- och behandlingsprogram, bruk utanför medicinskt syfte
Social acceptans	Normaliserat, mer accepterat, strängare straff, narkotikapolitik, humanitet, frihet, egen vilja till att bestämma, våga söka hjälp, möjlighet till bättre vårdinsatser, rekreativt bruk och andra länders narkotikapolitik
Omstrukturering av resurser inom polisväsendet	Resurser och tid till andra sorters brott, bekämpa grovre brottslighet, behöver mer resurser till gränsbevakning, utökade befogenheter för andra resurser och samverkan med andra verksamheter
Färre brott	Gängkriminalitet, skjutningar och våld om territorium och "köpare", rekrytering till gäng och langare, svårare att stoppa högt uppsatta i näringskedjan och avkriminalisering
Dödsfall	Inga konstaterade dödsfall, inga överdoser, minskar andra drogrelaterade problem, hjärnskador, bilolyckor och passiva rökare

8.2 Empirlista

Artiklarna är hämtade från fem olika svenska nyhetstidningar från Retriever (mediarkivet).

Nyhetstidning	Artikelnamn	Datum
År 2005–2010		
Aftonbladet	Alliansen - populister i sin narkotikapolitik	100808
	Avkriminalisera knarkarna!	090721
	Därför är det rätt att drogtesta 13-åringar	100321a
	Folk knarkar för att ha kul	100604
	Fri cannabis kan stoppa nätdrogerna	100414
	Låt de sjuka röka hasch	060224
	Låt folket säga sitt om drogpolitiken	081206
	Marijuana växer som gräs i landet	070728
	Med vänsterregering blir narkotikapolitiken liberal	100723
	Romantisera inte knarket	100615
	Sensationell vändning i S narkotikapolitiken	100811
	Släpp inte taget om narkotikan	070723
	Tvångstesta unga som tros knarka	100321b
Expressen		
	Björn Fries: Kalla inte Sverige för föregångsland	101029
	De odlar hasch över hela stan	070701
	Dubbelmoralen vet inga gränser	101122
	Legalisera cannabis	101205
	Maffian gläds	101112
	Smärtlindring värre än babymisshandel?	080214
	Britta Svensson: Stoppa drogliberalerna	070112
	Ungdomarnas framtid går upp i cannabisrök	101027
Göteborgs-Posten		
	<i>Färre börjar men narkotika kräver allt fler ungas liv</i>	081110

Svenska Dagbladet

Brist på respekt ger hopplöshet	050405
Legalisering av cannabis?	101220
Polisen storsatsar mot hasch	070108
Regeringen löste inte upphovsrättsfrågan	081205

År 2015–2020

Aftonbladet

Avkriminalisering en del av lösningen	150928
Därför lät jag tullen ta mig med cannabis	160430
Legal cannabis stoppar inte kriminella gängen	200107
Missbruk riskerar öka vid avkriminalisering	150921
Nej - i Sverige ska vi inte legalisera cannabis	181031
Omänskligt att vägra legalisera cannabis	180420
Släpp fobin - hampa är ett lagligt alternativ	171201
Unga får inte gå på lögnerna om cannabis	191222

Expressen

Legalisera cannabis - och stryp gängens inkomster	180123
Legalisering är ett måste för att bekämpa gängen	201004
Lyxknarkarna bidrar till att unga i min kommun mördas	190822
Nu är det dags att legalisera cannabis	191112
Sverige kommer att bli smugglarnas mecka	171013
Tullen behöver nya redskap	200227
Vi som vill legalisera cannabis är trötta på lögnerna	190619

Dagens Samhälle

Att vara emot droger är inte en hållbar strategi	161003
Att legalisera cannabis vore en katastrof för Sverige	181018
Basera era argument på kunskap, Fi	201120
Brukarna grips, langarna kommer undan	151113
Fel att avkriminalisera eget bruk av narkotika	190704
Fi: Legalisera inte cannabis - förbättra vården istället	201112
Hög tid att avkriminalisera droger för tryggare framtid	190626

Legalisering av cannabis löser inte problemen	181022
Legalisering av cannabis skulle minska lidandet	181019
Legalisering av narkotika minskar inte gängvåldet	180625

Göteborgs-Posten

<i>Inse fakta - cannabis är ingen dödsdrog</i>	160523
<i>Ny narkotikapolitik är nödvändigt</i>	160529

Svenska Dagbladet

“Legalisera cannabis och stoppa förortsvåldet”	181015
“Legalisering slår inte ut svart marknad”	191119
“Legalisering sätter ungas hälsa på spel”	181022
“Sverige bör pröva sig fram inom drogpolitiken”	191127
“Sverige måste överge okunskapens väg”	201010
“Vi måste inse faktum - drogerna kan inte utrotas”	191114